

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, hírlója közel minden hirtudományt, egy ötös-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézetes bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetési helyben a szerkesztő-hivatalban [Sebestyén-utca 288 sz. alatt, földszint], félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi és kir. fő — postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czím alatt kéretik beküldetni.

Végzöldvén az év első szakasza, bizodalmasan figyelmeztetjük politikai lapunk t. ez. olvasóit, hogy, ha annak második félévi folyamára szerkesztő-hivatalunkban előfizetni szándékoznak, sziveskedjenek azt minél előbb eszközölni; mert a későbbben előfizetőknél legbiztosabb igyekezetünk dacára sem szolgálhatunk tüstint kellő pontossággal. Az előfizetési díj ugyan az marad, t. i. félévre postán-küldetéssel 6; 's helyben házhoz küldéssel 5 forint pengőben. Kültartományokba járatandó példányok iránt legczélyszerűbb mód a bécsi főposta-hivatalnál rendelkezni.

A „Világ” szerkesztő-hivatala

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Knevezés. — Visszapillantás. — Pozsegni és Hamburgi tuskárvallottak részére újabb aközölés. — Fővárosi hírek. Kör tartandó közgyűlése. — Szepes megye új tisztviselő kara. Tudósítások: Baranya-, Esztergom-, Bihar-, és Heves megyék közgyűléséről. — Zalamegyei kisgyűlés. (Deák Antal eltemetése) Turómezei nemesség közgyűlése. — Magyar pártvidék (Fiumei levél). Vidéki rövid közlések: Nyitrai és Gyöngyösről.

KÜLFÖLD. Németország. (Görres új munkája) — Győrök csökkenése. A lipcsedrezdai vaspálya meggyuladt. Egy tudós utazó. Franciaország. (Hírlapi kuruzselatok). Cermenin a választókhoz Algiri hódolások. Francia választások az utolsó évigedben. Jutalmazott munkák. A Charivari 's a tübingi hypophagok). — Nagy brit annia. Czukorvám. Az írlandi nép szörnyű insége. Francis védelme. Népingergütség. Eonisben. — Spanyolország. (A ministerium lassú terjedésének okai. — Nemzeti színház. (A Templarius). Hivatalos jelentések

Magyarország és Erdély.

A kir. magy. udv. Kamara a megüresült ujvidéki kir. harminczados-hivatalra Punikh Károly a bécsi királyi magy.-erdélyi harminczad-kiadói tisztirnokot alkalmazta.

† Pest, Julius 2kán 1842.

Visszapillantás.

A legközelebbi mult legjobb tanúságot ad a legközelebbi jövődönök

Gróf Dessewffy Aurel.

Ismerni azon honnak történetét, mellynek tagjai vagyunk, érdekes mindenkinek, kit a természet 's nevelés mosioná keze egészen el nem hagyagolt; érdekes főleg azoknak, kik körülményeiknél fogva honjuk sorsára befolyással bírnak; 's miután „a legközelebbi mult legjobb tanúságot ad a legközelebbi jövődönök;“ habár honunk történetét hivatásunknál fogva egész kiterjedésben nem irhatjuk is, szándékunk legalább azon férfiak példájára, kinek szavait idézők, mennyire lapunk szűk köre engedi, egy futólag tudakozó pillantást vetni a multa, melly legközelebb lepergett. — Ti, kik honunk mérlegét tartjátok kezeitekben, figyeljétek a látszólag legesekélyebb körülményekre is, ezek gyakran a legérdekeseb események okai. — Rövid történeti vázlatokat tüntetünk elétekbe; — világíthatnak ezek is az igazság, polgári erények, 's a politika tövises pályáján; 's ha a történetek könyvéből ajánlkozó tanúságot meg nem vetitek, legyőzenditek a mutakozó nehézségeket, 's honunk virágzását biztosan fogjátok eszközölni.

Mindenek előtt hálás köszönetet mondunk az isteni gondviselésnek, hogy örökösök a haza felett, 's azt minden nagyobb veszélytől megóttá, 's

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Irodalmunk lassu terjedésének okai.

A tárgy, mellyről itt szólni kívánok, bővebb, hogyszem hírlapi cikkben kimeríthető volna; 's azért azt itt csak megpendíteni, a baj egyes okait és gyógyszerreit csak érinteni fogom.

Irodalmunk lassu terjedésének okai nagyobbára nem legesek, azaz: hiányokban alapvók inkább, mint tevőleges akadályokban. — Hogy átnézetet nyerjünk e dolgokról, osszuk fel ez okokat belső- és külsőkre. Amazok teendik ez első cikkelyünk tárgya.

Mindenek előtt: Irodalmi műveink nagyobb részt nem bírnak a jelesség azon mértékével, melly azoknak hathatós ajánlól szolgálhatna; mert írónk többnyire nem bírnak elég a) tudományos; b) irói; c) aestheticai készüllettel, képességgel, miveltiséggel.

Ennek első oka tudományos neveltetésünkben fekszik. Mellözve a nép-'s a polgári iskolákat egészen, mint a mellyek a köz-'s nem a felsőbb szellemi életnek nevelnek, 's így az irodalomra közvetlen hatással nem bírnak; vegyük a tudós-iskolákat, tehát a gymnasiumokat! Mindenek előtt több gymnasium van, mint kellene: hatvan nyolcz csak Magyarorszában, és csak katholicusok, 's összesen a két hazában alkalmasint száz! ezért, a csekély tanulmánytöke mellett kelletlenül gyengébben megalapítva. Két három száz pengő forintért

ha történtek is e rövid időszakban olyak, mik szívünk húrjait fájdalmasan rozgeték, 's mik honunk jövő boldogsága iránti aggodalmunkat felhívák, mégis imádvá tiszteljük isteni működéseit. — Legesekélyebb események által, — sorsnak nevezi ezeket a véges emberi ész, — hajtá ő végre magasztos terveit; 's ha egyeseket vagy nemzeteket csapások érnek is, épen ezek hordják gyakran magukban a jövő jobbnak magvát, csak esüggedést nem ismérve használjuk az istentől nyert adományokat, 's meg nem feledkezve emberi hivatásunkról, melly munkásságot tüze ki részünkre, működünk erőnk irányában, az egyesek, főleg pedig hőnszeretett honunk boldogítására!

Voltak csapások, 's pedig fájdalmas csapások, mellyek e rövid félévben nemzetünket sújták, 's különösen a kérlelhetlen halál többeket ragadott ki körünkül, kiknek elhunytokon a nemzet közös fájdalma osztozik.

Dicsően uralkodó királyaink családjából egy magasztos szűz, ő esász. királyi fensége Hermina főherczegnő vala ezek egyike; kora elhunyt mély gyászba borítá a felséges uralkodó házat, főleg pedig fenséges Nadorunkat, kihez nemzetünket a szeretet 's háladatosság képesai lánczolja; — e gyászban osztozik a hű magyar, 's a szenvedő emberiség siratai fogja még sokáig váratlan halálát annak, kiből a jótékonyosság angyalát tisztelék. — Szolgáljanak magas erényei ébresztő példaul.

Továbbá e fély évi február-olde volt azon gyásznap, melly honunkat legjeleseb fia egyikétől, felejtetetlen gróf Dessewffy Auréliunktól fosztá meg. — Egy politikai ellene szavaival élve „illy férfiú sirjánál jeges kezekkel ragadja meg ember kebelét a semmiségnek érzete, 's a merész lélek szárnya-szegetten törpül el a mulandóság mutatójára előtt;“ — honunk pedig, kinél „áldott leend emlékezete,“ sokáig érzeni fájdalmait azon sebnek, mellyet anyai szívének okozott, dicső fiának kora halála. A törvényesség, rend, szabadság, 's nemzeti haladás zászlóját ragadá meg erős kezekkel ő, 's magas lelke magasztos ihletét lapjainkba tevéle, lapunknak diszül, nemzetünknek hagyományul szolgálándót. — Elvbarátunk, 's szívünk tisztelt barátja vala ő, megbocsátandotok tehát, ha időrül időre nefelejtés-et hintendünk azon férfiú sirjára, kit nemzetünk szinklónbőség nélkül öröklő tiszteletben tartand, mert jelleme tisztelet-igénylő. — Honának élt, 's hona ügyében halmozott fáradalmas munkái

*) Pesti Hírlap 116. szám.

között lelé kora halálát! — Némi megnyugvásul csak az szolgálhatván, hogy fáradalmas munkái, — reményesztő szavaival mondjuk, — üdvös gyümölcsöket szüldenek! —

Folyó évi június 20dikán szenderült jobb életre Deák Antal, honunk legjelesebnek egyike. — Lapunk 50dik számában letévők tiszteletünk azon zálogát, mellyel e ritka polgári-erényű férfiak tartozánk; most csak azt jegyezzük meg, hogy kora halálát azon nehézségek közé számítjuk, mellyekkel a kérlelhetlen ég honunkat e félévben látogató, 's mellyet nemzeti csapásnak méltán nevezhetünk.

's ha Géczy István zólyommegyei főispán, 's a főméltóságú magy. kir. Kancellaria nyugalmazott udv. tanácsnoka, úgyszinte Sréter János Nógrádmegyei alispánja nem rég történt halálát honfitársaink emlékeztébe idézzük, nem leszen senki, kinek szive honja boldogságáért dobog, ki enyhületlen fájdalommal ne érezné meg most is, és sokáig ne érzendené azon veszteséget, mellyet honunkra nézve az említett köztisztelű férfiaknak halála okozott. — Királya 's honja hoszas szolgálatában*) öszült meg az első, — jelleme szeplőtlen tisztasága, 's fáradalmas munkássága azok sorába helyezék őt, kikkel a gondviselés nemzeteket áldani szokott; — a másik pedig férfias erényeket tetőpontján, épen akkor**) midőn hatásának nagyobb kör vala adatandó, ragadtatott ki azon nemzet köréből, melly őt örömmel nevezé magáénak; — sok szép remény, vala már is tisztelettel ismért nevéhez kapcsolva, 's hogy e szép remények ezen magán-'s polgári még annyi erényekkel diszű férfiúnak kora halála által enyésztek, éreztetik velünk emberi mulandóságunkat; melly hathatósan int: munkálkodjunk hőnszeretett honunkért, míg munkálkodásunkat isten engedi! —

Ez utolsó szavakban lelenditek annak főokát: miért szaggatjuk mi fel a nemzetnek még vérző sebeit. — Nagy férfaink nem rég hantozott sirjoknál ébreszteti szándokunk azon közzellemet, melly fájdalom nemzetünknel oly nagy mértékben hiányzik. — Nem gyáva panaszkok, nem asszonyi sirás az, mit tőlünk a hamvaik iránti tisztelet igényel, — törekvés, csüggedést nem ismerő, veszteségök lehetőségig kipótlására irányzandó törekvés az, mire bennünket dicső példajok oly hathatósan felszólít. — Nehéz korszakot élünk,

*) Meghalt folyó évi martius 6án, élte 66dik évében.
**) Meghalt folyó évi mart. 27ken, élte 30dik évében. Nógrád egyes akarattal vala őt, a legérdemesbet, első alispánjának választandó.

nem kaphatni — ha volnának is — oly férfiakat, kik egy német „Schulmann“nal, szóljunk őszintén, csak távolról mérközhethetnek; férfiakat, kiket tehetség, hajlam, tudomány 's tapasztalat egyiránt kijelenek a tanító fenséges pályájára. Egyházi kezekre bízott tehát legtöbb gymnasiumunk*), 's ezeknek alsóbb osztályaiban, néhol még a negyedikben is, igen fiatal egyedek viselik a tanítói tisztet, kik egy pár illy „próbaévek“ után magok is folytatják sokszor a gymnasium végeztével, igenis gyakran szukólködés miatt félbeszakasztott iskolai pályájukat. Tehát épen a kezdet éveiben, mellyekben az egész jövődőség alapja lenne leteendő, ismeretekre 's — a mi fő — a lelki tehetségeknél adandó irányra nézve; midőn a tanítónak soha sem szabad csak tanítónak, hanem felig nevelőnek is kell lennie, maga is igen gyakran olykorbeli, mellyben hivatását nem betölteni, de teljesen fel fogni sem képes, képes még nem lehet. Népesebb városokban viszont, hol egy gymnasium helyett kettő, sőt három is elkélne, a nevelőeknek — bár rendszerint tapasztaltabb oktatók alatt — egybeseregő nagy száma hozza magával, hogy oly alap letételéről, mellyen a következő évek plántálásai megfogathassanak, egész erőben diszihessenek. szó sem lehet. 'S e hézagot, mellyet mindjárt az első oktatás hágy, csak igen szerencsés esetekben tölti be a későbbi idő: rendszerint a házi tanítók is csak ritkán utik helyre az ekkor és ekép elmulasztottat,

*) Magyarorszában 63 közül kirekesztőleg 49, világiakkal vegyessen 9.

kik — mint Magyarorszában minden szakokban az annyi ember — majd mindig csak naturalisták, alig sejtvt, hogy tudomány is van, melly oly csekélységgel, milylen a nevelés és oktatás. bibelődik. Itt mindenki született nevelőnek tartja magát, 's a tanítást oly dolgoknak, mima-gától tanultatja magát.

Hát ha még a tanitványok tárgyait, a tanulmányok rendezését, a módszert 's az oktatás organumát, t. i. ennek nyelvét tekintjük! — A tárgyakra nézve: a legfontosabb egyike — és pedig nemcsak mint életre szükséges, hanem mint képző eszköz is — a magyar nyelv eddig főleg csak a programmban állott, 's valóságban alig létezett; egyebek kereken hiányzanak, mint: a mondatlan (Satzlehre), a magyar költészet, szonoklat és írásgyakorlások, a görög nyelv, magyar és görög példányiratok magyarizása, a tapasztalati lélektan, gondolkodástan, fejszámolás, mirtan és természettan első elemek, mik lépesőt és illő átmenetet képeznek a philosophiai karhoz. — A tanulmányok felosztása és rendezése nézve: a deák nyelvnek annyi idő van szánya, mennyi alatt, értelmes tanító 's jó könyvek mellett, nemcsak a classica literaturát egész terjedelmében, azaz a görög és deák nyelvtant. classicusok magyarizátát 's archaeológiát, hanem ezeken kívül, és pedig a nyelvtani felfogás kiképzésére előzőleg, a magyar nyelvtant is elő lehetne adni; és pedig, miután (kivált az elemi iskolák helyes rendezése mellett) minden nevelendő a magyar nyelvanyagot már magával hozná a gymnasiumokba, elvonó és szerkesztő (synthetici) módszerrel! — A módszer

az átalakulás kimos korszakát: nem egykönnyen volt nagyobb szükségünk oly férfiakra, kik ész, tapasztalás, és nyugodt, de mégis minden nagyot melegen felfogó hő érzelmek által homok elintézendő ügyeire alkalmassok: — s ismét nem emlékezünk homok történetében egykönnyen évre, mely jeles férfiak vesztésével annyira sújtotta volna nemzetünket, mint épen a jelen év! — Isteni utmutás ez, hogy ébredjünk minél többen, bár lehetne mindnyájan, — s munkálkodjunk mindnyájan egy anyának fia, a közös anyáért: s ezáltal magunk, s ivadékunk orokságáért! — Sok erő vészett e hon kedvelteinek kora elhunytá által, — sok erőök öszvekapcsolása képes egyedül kipótolni a felejtethetetlen vesztésüket!

Honfitársaim! midőn munkásságuk téréül örökre távozott rokonink dicső emlékét így felhívók, nem vendétek tőlünk rosz néven, ha hiteteket nemzetünknek, épen nagy férfiankai bánásmódot illető hibájára figyelmiztetünk. Nem általános, nem kiüríthatatlan ugyan e hiba, de mégis fájdalom! eléggé elágozott, s mély gyökeret vert honunkban! Káján irigység s marczangló rágalom ez, mellyel sokan, igen sokan honunk nagyait porba hízni törekszenek: — sokan feledvén, vagy feledni akarván a nap világító s melegítő erejét, feltáirra fordítják egyedül kőrörömű figyelmüket, s egy kis felhőtakarta időben tagadnak, ha lehetne áldáshozó tulajdonit, s hogy ezt nem tehetik, hallgatnak ezekről: de a hol lehet a nap feltáirra látogatva hirdetik. Törpesség jele ez uraim! nálunk nagyobbakat s jelesbiket nem tűn, s mégis nagyok lenni nem tudni, vagy nem akarni! Ittsuk ki e méltó szívünkben, s főleg ifjainkban: minden jóra, nagyra fogékony az ifjú szív, legyenek legalább ők jobbak mint mi s apánk! — Adjuk meg nagyainknak nemcsak holtukban, de élőkben is, a mivel tartozunk, a hálás elismerést, s kineknek az érdemelt polgárkoszorút! Mert habár igaz, hogy a valódi nagyot a nyugodt lélekisméret, s az eszközlött, vagy eszközlenni szándéklott jó, eléggé jutalmazza, mégis kevés léssen oly érzékellen, hogy honja jobbiamak helyeslését élte legúszább örömei közé ne számolná: nem mellyek pedig lesznek, kik talán egyedül ez által serkentve hozadják honunk oltáirára azon áldozatokat, mellyeket különben föle a szegénnyel megtagadtak volna.

Mi részünkről elhunyt nagyaink holtuk után is tartozunk e tisztelettel, mellyel nekik míg éltenek, a legnagyobb öszinteséggel adózunk. (Folytatattik.) A.

A pozsegai tűzkárvallottak részére gr. F. R. kegyes volt 40 pengő forintnyi segélyvel járulni s így szerkesztő hivatalunkban összesen begyűlt Pozsega számára 77 p. ft.

Hamburg részére legújabbán adakozott T. Jedlich Anón ur 5 p. fr., továbbá mgm. Pálffy Antal herczeg 50 pengő forintot. M. L. 30 kr., s így mostanig szerkesztő hivatalunkban öszvesen begyűlt 239 p. forint. Ezen öszveg, s a nemes szívű emberbarátok kegyességéből netalán még begyűlendő részletek, legközelebb fognak az illető helyekre elküldetni.

Fővárosi hírek.

P. Pest, Julius 2. 1842. — Sietünk azon hazánkainkat, kiket ama lesújtó athenaemi hír (melly szerint a

tekintve, a latin nyelv gondolatoló részletességgel, mind a hat éven áthurezoltatik úgy hogy a növendék ezerszáhatyt s nem kevesebb kivétel tanul, de egészét, mellyben lélek legyen, nyelvét ugyan nem tanul. E mellett a tanításmód nem fokozatok, hanem részletek szerint halad: itt t. i. nem igyekszik a tanító először is valamennyi legszükségesebb és legáltalánosb formákat minél több nyelvyavaggal a növendékkel megtanultatni, hogy innen felebb menvén, mindig bővebb s bővebben fejtsse ki vele-magával az első elemeket; hanem egy évig a nevetek, a névmások, egyig az igéket, tehát coordinált részeket könyv nélkülözletünk külön koru s tehetségű gyermekekkel: s még is azt akarjuk, sőt képzéljük is, hogy szegények tudják a deák nyelvet! S e könyv nélkülözletést, melly megülő betűje minden igaz ismeretnek, melly parlagon hagyja a lélek minden tehetségeit azon egyen, az emlékezetet, kívül: a nyelvtanból átvisszük a szókötés tanba, sőt a felsőbb nyelvtanba is, hol az a gondolkodás és szép műtannal szövetkezik: a költészet és szónoklatba, mellyeket azon kívül nevezetes tomáksággal fordított sorban adunk elő: e könyv nélkülözletést átvisszük a históriába is, s ezt ez által szívre, észre s életre ható erejétől fosztjuk meg: át a földírathat, mellynek tárgyait legfelebb egy abrosz által vezetjük, az erzeket élbe: természeti földírathat, mely a halgatás, oro- s hydrographiai abroszokat nemcsak nem vázolunk a nézni és látni szerető növendék szemé előtt s vele nem vázolattunk a helyvérek kimivelésére, de csak nem is mutatunk, sőt gyakran

„Nemzeti Ujság” eddigi tudós szerkesztője, a nevezett lap szerkesztésétől visszalépvén, megszünt tudós hazánkia lenni) megszorított, egy nem mondjuk ugyan teljes hitelességű, de hitelt mindenesetre érdemlő kuttó után megnyugtatni és illetőleg — megvilágosztatni. Fama asszony t. i. azt rebesgeti rekedt tarogatója halk szavával, hogy említett tudós hazánkia, a tudományok feneketlen aknájában kutatásnak elfojthatatlan vagyától ösztönözöttve, a journalisticai pályára ismét föllépend, s egy új hírlappal fogja meglepni a magyar közönséget — akarók mondani a latin publicumot! Melyen áthatva t. i. tudós hazánkia azon érzettől, hogy a magyar közügyekben — égnek hala! — mindinkább roskadozó nyelvét a hajdan erősen állt Romának, izmos vallakkal támogatni elkerülhetlenül szükséges: önmagát néze ki herculeszül, s a támaszt is, mellyet saját és segédei erős vállával emelend, megvalasztá. E cím alatt: „LAMPAS ECCLESIAE” újságot adand ki!... Tudós és igen érdemes hazánkia szép vállalatának, ha a hír való volna, mi igen sok és igen nagy szerenest kívánunk: mert hiszszük és reméljük, hogy lámpasában majd jó stearin-gyertyákat fog gyújtani, és azok világosságával megvilendí azon sötétséget, mellynek a mi szerény „Világunk” általi terjedésétől honfitaink egy saszemű része — alaposan, vagy alaptalanul, tan eddig is hadhattak, ha akartak? — oly némborítog rettegéssel... „Mare nova virtute!...” Rajta, tudós hazánkia! herculeszi vállalatodban segítsenek a kopasz Olümposz hamis istenei, és az iszapos Tiberisz költött nymphái, hogy fáradaalmas munkád után, minél hamarabb eljuthass héthalmi koszorúhoz, mellynek virágit a mai Pannónia haladatlán téréin, proli dolor! számordra, tudós hazánkia! nem igen akartak díszíteni. Sajnálunk csak azt az egyet lehet, hogy nem el Lanius, nem Cicero, sem Tacitus, sem Virgilius Maro, kik azon classicus magyar kifejezéseket, mellyek tudós hazánkia magyar lap-szerkesztőtől tollat örökítendik, latinizálnak! — Pesti könyvtárosaink száma ismét egygyel szaporodott. A kigyó-és úri-utezak szügetlen, a gr. Telekyfele hazban Emich Gusztay hazánkia legújabbán könyvtársi boltot nyitott. Már napok óta láttuk burotoztatni e boltot, s benne a könyveket rendeztetik, de nem akarunk Emich urról szólni, míg önmaga nem fogza magát a t. közönségnek bemutatni, mit ő eddigis azért halasztott, hogy egészen rendezett raktárával léphessen fel publicum előtt. Boltja igen esinos, de még szebbek s tartalomdúsabbak könyvei, mellyek közt kitünőleg a faranciazia munkák legjelesb kiadásai vegyesen foglalitnak. Emich ur, magyar hazánkia, ki anyanyelvét a külföldön tapasztalás végett tett hosszabb mulatása alatt sem feledé, sőt azt jelenen is tisztán beszéli, és főügyekezését a magyar irodalomnak, magyar munkák kiadása és terjesztése általi emelésére fordítandja. Mi e szent ügyekezethez, mint általában vállalatához, szívünkben kívánunk szerenest! Ime pesti könyvtárosaink száma, kevés idő alatt kettővel növekedett: ha ez a magyar irodalom virágzásának volna tanúsága, mi annak fölőtte örvendencünk; de fájdalom! ez nem úgy van: s miért nincs úgy, mai tárczánk első ezikkének folytatában meglatandjuk, kétségtelen jele azonban az olvasás kiterjedésének: soka lesz az még, mikor

ilyek léteztéről — isten bocsáj! — még magunk sem álmodunk: átvisszük e könyv nélkülözletést a fiatal elmét annyira vonzó természetitáiba, s itt nem mondunk a legszokottabb ásványok, növények s kitömött állatok előmutatásával, mert 68 gymnasiumot ugyanannyi gyűjteménnyel ellátni kissé bajos (de csak kissé, mert gondos és munkás tanítóknak csekély költséggel is sikerülhetne), de csak a körülöttünk mindenütt találtató földek és legközönségesebb gazdasági növényeknek természetben, s a hibázóknak jó képekben elterjesztésével sem igyekszünk száraz leírásainkat érthetőbbé, érdekesebbé tenni: s általán semmiről sem gondoskodunk kevésbé, mint a természet nézés (Naturanschauung) ébresztése s gyakorlásával, minél fogva sokkal előbb tudjuk mi történt Troia alatt, s hány syntactica figurát hordanak fel a legszörzálhasagatóbb latin grammaticusok, mint az árpát a zabtól megkülönböztetni. És így tovább. — S mindezt végül, az első osztálytól kezdve azon idegen nyelven, mellyet még folyvást tanulunk, s mellyen azért igazán semmit meg nem tanulhatunk. Azonban ez utóbbira nézve, hálá a feleszmelt kornak s a nemzeti fejlődést ösztönzött pártfogásába vett kormányoknak, az udvös reform készülöben van, s azt követni fogja a többi is. De eddig így volt, s e hal rendezkedések s első körbeli emulvasztások hatottak mindnyájunkra, az élet úgy, mint az irodalom embereire. (Folytatjuk).

könyvtársi boltjainkban a magyar munkák fognak az első polezon díszíteni: de ha meggondoljuk, hogy voltak idők, midőn Angliában a tarsalgási nyelv francia, s a közügyekben pedig a latin vala: örömmel nézünk elibe a szebb jövőnek, mellynek magvait mi bizony oly lelkiismeretes kötelesség-teljesítésül hintjük el, hogy e tekintetben unokaink inkább túlbuzgóságukat mint lelketlenségünket fogják szemünkre vethetni. — Emich Gusztay urat, kinél Párisi classicus és ephemer munkák a legnagyobb választékosagban és a legmérsékeltébb aron kaphatók, ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

A mult heten egy izraelita s egy — soi disant — magyar nemes az „Angol királyné” című fogadó kapuja alatt öszveeszevén, az amannak állítólag raillesztett „gazemberét, egy hatalmas arcesapással rová le. Szerintünk az arcesapás nem a legalkalmas háritószere a gazemberesnek; a mi soi-disant nemesünknek azonban aligha más fogalma nines a beesület-helyreállításról, s mi ezt igen sajnáljuk. Az izraelita larmájára hitorsosai nagy számmal tödultak a helyszínre, és rettenetes zajt csináltak, kiabálván az ott termett város-hajdúnak, vezetébe a garazdalkodót. Ez kész is vala tisztében eljárni, s felszólita az arcesapadót: követné őt a varsházához. Ekkor memyüdörgé ez, hogy ő „nemesember!” s hogy majd elmenend — a megyeházához, de menne vele a zsidó is. Anyi való, hogy megindultak, de ele... a mondott helyre? nem tudjuk: s mi alig hiszszük, s több adat, uraim, milly nehéz nálunk rendörködni. Az arctjuk, hogy az illy rajta kapott pofozókra nem kellene alkalmaznunk a P. 1a tit. 9. det? vagy jó volna talán Pesten egy vegyes rendőri választmányt nevezni, mellynek itéletéről nemes színté, mint nem-nemes extra dominium appellalhatna? A törvényhozás figyelmét e reform is igen megérdemléné; mert mi nálunk leginkább hibazik, az a rend! — Nemzeti Színházunkban Hétfőn július 4-én 1842. Konti Karoly dalszínész javára berszünettel másodszer fog adatni: **A Templarius** nagy opera 3 felvonásban. Irtá Marini G. M. Olaszból fordította Ney Ferencz, zenéjét írta Nicolai Otto. Az új díszítményeket festette Neefe Herman ur, nevez. szính. díszítő. Valamennyi costum a bécsi es. kir. karinthi kapu melletti udv. operaházi olasz előadásai szerint Podhraszky Ferencz ur főruhátárnok ügyelete alatt készültek.

A kör (művészet és irodalombarátok egylete) július 3-án délelőtti 10 órakor közgyűlést tartand. Költ Pesten Julius Iső napján 1842. Fáy András m.k. Lauka Gusztay mk.

Népkönyv-kiadó társulat június 12-én tartott üléséből: 1) híril adatik, hogy Tarczy Lajos koszorúzott népszerű physikája novemberi pesti vásárra sajtó alól kikerülend; 2) következő jutalomkérdés tüzetik ki: „Készíttessenek apró népszerű elbeszélések — mellyek egyenkint legfőlebb két nyomtatott ivet adjanak — erkölcsi, hazafui, gazdálkodási és közzgazdálkodási elvek s érzelmek terjesztésére. Az elbeszélések kötetlen szedben legyenek, de apró versezettekkel vegyíthetnek. Nem-népszerűnek talált munkák, ha különben legjobbak lennének is, el nem fogadtatnak.

Nemzeti színház.
(A Templarius.)

Jun. 30-án adatot bérletszünettel elsőször: A Templarius. Nagy opera három felvonásban: írta Marini: olaszból fordította Ney Ferencz; zenéjét szerelte Nicolai Otto.

Soká készültek e dalm előadására, minek oka bizonyos körülményekben rejlik, mellyek nem a legkellemesek az igazgatóságra nézve. A rá fordított költségek igen tetemesek, az állítotték s díszítmények egészen ujjon készültek, miert is e daltétek kiállítását valóban fényesnek mondhatni. Tartalma rövid vázlatának megértésére előre kell beosztanunk az olasz textus előzményét, mellyet a színeződulán sem ártott volna közleni, hogy a közönség a történet folyamába mintegy bevezetessék.

Előzmény: Ivanhoe Vilfrid, Cedrik angol-szász lovag fia, ki viszonyos szerelmeben áll Rovenával. Cedrik gyámlányával, atyai tilalom ellenére hagyá el szülőföldét s Európát oroszlaniszivű Rikhardot Palaestinába követve. Ez okert őt atyja az örökségből kitagadta. A keleten halálos sebet Rebekka zsidónő gyógyítá, a yorki Izák leánya, ki minden remény és viszonzás nélkül halálosan szerellett az ifju lovagba, s a közben a vad Brian templom-vitéz szerelmes eseleitől üldözötték, ki ő állhatatosan visszautasított.

Mindezen személyek Angolországban találkoznak, hol a jelen színi előadás kezdődik. Vilfrid éreneyei, ki félye az atyai haragtól eleinte titkolozik; Rovenának irántai viszonyos szerelme; Rebekka szerenestlen

Elfogadta... cicerofizetett... hez (felvéllel... dessene... igazgató... évi nyilat... tics Leo... — Az i... öszvesen... elnök g... kelm... lom osz... Aloyzia... Klára... Részler... József... Mátray...

Sz... újításkor... lóm. Els... ispan: T... ző: Eng... gy Hugo... Szilárd... szedő: S... főügyész... alügyész... alügyész... nyai jár... (lással), a... Antal és... szedő: B... eseiben... Gérgy G... lós: alad... Tátraiba... Goldberge... és Kys A... (tal). — M... nác: a... esküdtek: Engel Joz... vevő: Mat... gató: Jan... Lajos; ki... márkai b... tolaui Fe... Ferencz; f... mayer Józ... marszky T... ban: Malé... kanczellár... Gundelfing... Spiegel Ká... dószedő ir... Liborez. — Az ö... gával birtal... vokoltak G... apadt 414... negyedfél...

szenvédelye... szép zsidón... áltl me... nak maglyá... rül a jelen... A dalté... Ashbyban... koszorúzni... lenik meg... za, s elloga... gyen vároba... hogy nyom... gyen miatt... fr idtől legy... nő atyjával... miben ő meg... elbocsátván... relme remé... — a zsidón... rák őt elfog... illantak. Ro... megjelenve... bitaszóval... mint hadifog... dégenek vall... Vilfrid nyi... gátolni akarj... tól mindnyá... Rebekkát.

Elfoglalt munkák nyomatott ivétől nyolczadrétben, cicero-betűkkel, egy lapra 30 sort számítva, öt arany fizetetik. A munkák társulati elnök B. Eötvös Józsefhez (felduna-sor Vodjaner-ház) a szerző nevét rejtő levéllel s jelszóval ellátva 1813-ik évi Józsefnapiig küldessenek be. — V a d n a y R u d o l f, helyettes jegyző.

Enekiskola. A pestbudai hangász-egyesület igazgatása alatti enekiskola növendékeinek második félévi nyilvános vizsgálata egyesületi elnök mtgos Feste-tics Leo gróf ur elnöklete alatt jun. 23-án ment végbe. — Az intézetnek e lefolyt félévben 41 ifjú és 56 leány, összesen 97 növendéke volt. — Vizsgálat végén a mtgos elnök gróf által az egyesület részéről pompás kötetekkel díszített s ezelszerű hangművekből állott 12 jutalom osztatott ki további szorgalom-ösztönül Lípóvszky Aloyzia, Eminger Borbála, Beileithner Josepha, Egedy Klára, Hess Rozina, Weisz Kornélia, Saphir Sarolta, Részler István, Grünwald Hermann, Ludvig János, Weldi József s Pollak Adolf növendékeknek. — Közli Mátray Gábor.

Szepesből. F. évi június 22-én tartott tisztújításkor választott tisztviselőknél névsorát íme közlöm. Első alispán: Janniki Jóny Vince; második alispán: Toporczi és Görgői Görgey Arnold; főjegyző: Engel Sándor; aljegyző: Kray Miksa; és Görgey Hugó; tisztbl. aljegyzők: Bobest Manó, Raisz Szilárd, Probstner Adolf, Spöner Gusztáv; főadószedő: Sváby Karoly; levéltárnok: Raisz Agoston; főügyész: Glós Karoly; tisztbl. főügyész: Mertz Pál; alügyészek: Szontagh Károly, Lányi Sándor, Bányai János, főszbiró: Mariassy Ádám (voksolással); alsz.: Jamborszky Lőrincz; esküdtek: Vajda Antal és Jekellalussy Emil (szavazás által); aladószedő: Berzevitz István (voksolás által). — Lőcseiben: főszbiró: Bobesth Máttyás; alszbiró: Görgey Géza; esküdtek: Zaffiry Pál, és Glós Miklós; aladószedő: Ujfalussy György (voksolás által). Tátraiban főszbiró: Mattyasovszky Boldizsár; al: Goldberger Imre; esküdtek: Spöner György Antal és Kyss Albert; aladószedő: Glós Lajos (szavazás által). — Maguraiban: főszbiró: Sváby Ignác; alsz.: Lányi Ferencz, és Matavovszky János; esküdtek: Schneider János, Székely Gusztáv, és Engel József; aladószedő: Görgey Hermann; számvéví: Mattyasovszky Ince (voksolás által); utigazgató: János József; nemesi pénztárnok: Tóthfalussy Lajos; középponti bizos: Dolevicsényi Gábor; kismarki bizos: Cornidesz Pál; koronoki bizos: Kosztolányi Ferencz; hajduk hadnagya: Gundelfinger Ferencz; földmérő: Fabriczy János; főorvos: Fortmayer József; Bányai járásban, seborvos: Kismarszky Tamás; löcseiben, Paudex Manó; tátraiban: Malczen Ednár; maguraiban: Fucker Mihály kanczellária-igazgató: Nagy Lajos; jegyzői irnokok: Gundelfinger Károly és Zaffiry István; napidíjnok: Spiegel Károly; levéltári irnok: Nagy Hugó; főadószedői irnok: Spiegel András; elnöki irnok: Keill Liborez.

Az összeírási lajstromok szerint szavazat jogaival bírtak volna 877. — Az első szavazatszedéskor voksoltak 631-en, ezek száma az utolsó szavazásig apadt 414-re, ambar 7szer került szavazásra, már negyedfél óraker délután az egész tisztválasztásnak

vége volt. A rend nem zavartatott, s a köznemeség viselete minden varakozást felülmutt. Gróf Csáky Károly főispán ur ő méltósága fényes úri asztalánál 300 személy magyar szivességgel vendégeltetett meg, s ezen polgári ünnephez illő lelkes kívánások mellett számos aldomás-poharak üritettek.

Baranyából. Pécs, június 17. Folyó hónapban kezdett közgyűlésünkről mult alkalommal tett tudósításomat *) folytatandó, még néhány közérdekű tárgy feletti határozatokul kívántam a 'Világ' tisztelt olvasóit értesíteni. 8) Beregh megyének abbeli felszólítására: tudatná vele Baranya, vajjon a ve-gyes házasságok tárgyában mult évi augusztusban költ s ide pártolás végett intézett leveléhez csatolt felírás e megyéhez érkezett-e vagy sem? választatni határozatott, hogy a megyének kérdéses levele Baranya Róchez nem érkezett. 9) Varasd megyének a Szervia és Bosniában lakó keresztények üldöztetése tárgyában ő Felségéhez tett alázatos felírása, pártolást nyert. — 10) Temesnek újabb megkereső levele, mely szerint tudósítja e megyét, hogy az előbbi levelében leírt katonai kihágások miatt mindeddig elégtételt nemcsak hogy nem nyert, sőt, az azt tevő főhadnagy időközben kapitányságra is emeltetett, mely tárgyban ő felségéhez tett felírás pártolására felhívja e megyét, mely botránysos kihágásokért adandó illő elégtételt végetti alázatos felírása a tisztelt megyének átaljában pártoltatni s illy értelmű felírás tétetni határozatát. — 11) Somogy megyének a magyar kereskedés pangása miatt jött abbeli felhívása: kéressék meg ő felsége, hogy a legközelebb tartandó országgyűlésre adandó kegyes kir. előadásai között a magyar kereskedés iránti tanácskozásokat kitűni méltóztatnék, vizshangra talált; másodalispán urnak mint választmányi elnöknek szóbeli hivatalos azon előadása következtében mégis, hogy az elnöklete alatt munkálkodott választmányának alább beadandó jelentésében ugyanez foglaltatnék, a felírás elhatározása, annak előfordultára halasztatott. 12) Fejé-
nek az anyasz. egyház elkülönzése tárgyában érkezett levele egyszerűleg tudomásul vétetett. 13) A pesti hangszegyesület pártolókat szorgalmazó levele járásb. főbíráknak aláírók elfogadása végett kiadott, helyben pedig azok szerzése tbeli főjegyzőkre bízott. — 14) Mult közgyűlésből gr. Széchenyi István ő mg elnöki uton megkéretni határozatván, hogy egy a szederfa-tenyésztésben tökéletesen jártas egyént e megyébe leküldeni, vagy ha ez nem lehetne, egy a megye költségén ennek megtanulása végett felküldendő kegyesen pártfogolni sziveskednék, amaz elnöki levélre tisztelt ő mga első alispán urhoz írt levelében válaszolá, hogy a kért egyént le nem küldheti; ha azonban a megye a szederfa-tenyésztés módjának megtanulása végett egy egyént Sopronya küldene, kinek ottani ellátása havonként 20—25 pengő forintba kerülend, ez iránt az ottani intézet igazgatója lenne megkeresendő; — mire határozatott: esőd utján első alispán ur által hivassanak össze azon egyének, kik a szederfa-tenyésztés módját a megyének költségén megtanulni kívánák, köttessek egy egyébkint jó magaviseletű egyénnel olly tartalmu egyezés, hogy ő ebbeli tanulása végeztével most már előre meghatározandó díjért s esztendeig

* Lásd Világ, 50. sz.

a megye szolgálatában maradni köteles leszen, ezek után a megkivántató költségek száma körülbelül tudva lévén, miután azzal az adózók pénztárát a Rendek terhelni nem akarják, elnöki uton az illető földesuradalmak íme közczélhozi járulásra kéressenek meg, jövedőre pedig egy társaságnak összeállítását ezelszerűen találván a KK s Rdek, ennek eszközzésével közczisztletben s szeretetben álló másod alispán Majláth György urat bízták meg. — 15) Mohács mezőváros másod bírása L. tanácsnoka M., és aljegyzője H. mint előbbi adószedők, miután a vizsgálatra kiküldött járásbeli szbiró hivatalos jelentéséből felderült volna, hogy 12 év alatt adó fejében 17,500 pfttal több szedetett légyen be az adózóktól, mint mennyit a rendes adó tón, elfogattak, s ellenök büntető vád rendeltetett. 16) Bizonyos Milos nevű gonosztevő, ki még mult évben a P—di uradalom börtönéből, az onnét megszökött rabok elfogása s visszavezetése végett, tisztí hivatalos jelentés szerint, stiglietz-módra csalókép kibocsátatott, (bocsánat a kifejezésért, de közgyűlésen ejtetett) a megyei pandurok által két alkalommal elfogattatni próbáltatott, de a pandurok részere olly szerencsétlenül, hogy mind két ízben egy-egy bajtársuk agyonlöveték, mely körülmények illető járásbeli főbíró urak által feladatván, mult közgyűléskor első alispán ur megbízottat, hogy miután tapasztaltatnék, miképen a megyei pandurok egy vezető s őket kormányzó nélkül rendeltetőknek megfelelni épen nem tudnának, hanem inkább rendetlenségök által még életök is igen veszélyeztetnék: addig, míg az említett gonosztevő elfogatnék, egy egyént az érintett kormányzásra a házi pénztárból nyerendő egy pengő forint napidíj mellett, felfogadhasson, e jelen gyűlésen tett indítvány következtében pedig a KK. s RR. egy állandó s rendes fizetéssel ellátandó esendbízós kinevezésének szükségét látván, a nm. Htanacs megkéretni rendeltetett, hogy annak a házipénztárból nyerendő fizetés mellett kinevezését megengedni méltóztatnék, s minthogy a szükség s közbátorság annak rögtön kinevezését megkiváná, arra K. A. Nyomban kiis nevezetett, napidíjait azonban, míg a házi-pénztárból, hanem az elnöki uton erre felszólítandó uradalmak s egyéb nemesek által összeadandó mennyiségből nyerendi. 17) Jövő közgyűlésünk szeretett s mélyen tisztelt főkörmányzónk ő mságának elnöklete alatt jövő augusztus hó 29-én veendi kezdetét; — évnegyedes törvényszékünk pedig september 19-én.

Esztergambul, június 25d. *) A Pesti Hirlapnak, s azoknak kikre az hivatkozok, szavai szüntelen esengnek füleimben, miben tory, miben conservatív a conservatív part? mióta ennek képviselője egyikét az ősiség ellen, s a házi adó, **) s nem különben az országos pénztár mellett olly férfias komolysággal láttam s hallottam a tetemes többség

*) Lásd: Világ, 52. szám.

**) Ebből örömmel látjuk, hogy a házi adó aranylagos elvállalása ns. Esztergom megyének e közgyűlésén egy lelkes szónok által nemcsak szóba hozatott, hanem hathatósan ajánlatott is; sajnos egyébiránt, hogy az említett érd. szónok, ki ekkorig indítványival e ns. megyében mindig diadalmaskodott, e honunkra nézve olly fontos ügyben kellő pártolást nem nyert. Szerk.

szünetelt az örökből-kizárt lovaghoz Briannak a szép zsidónő iránti dühös szerelme: a lánynak Brian által merényllett elragadtatása, s annak mint boszorkánynak máglyára ítéltetése. — ezek azon tengelyek, mik körül a jelen drami esemény forog.

A daltjékét díszes sátorban veszi kezdetét, hol az Aszbyban tartott lovagjáték győzójét készülnék megkoszorúzni. Vilfrid a győztes, leeresztett sisakkal jelenik meg, s Rovena-t választja, ki őt megkoszorúzza, s elfogadja Cedrik meghívását, hogy vendége legyen varában. Majd Brian lép fel, megbizva kísérőit, hogy nyomonzzák Rebekka hollétét. — s dühöng a szégyen miatt, melyet a lány szeme láttára vallott Vilfridől legyőzveten. Társai hirtel hozták, hogy a zsidónő atyjával York felé ment, s elfogására ajánlkoznak, miben ő megis egyezik. — Cedrik vára előtt Rovena elbocsátván hölgyeit a hős lovag kiltén tűnődik, s szerelme reményiben ömleng. Ekkor jő Rebekka s Izsák, — a zsidónő védelmére esdekel; elmondja, mikép akarák őt elfogni, de más csapat közeledtével a rablók elláttak, Rovena őtalmába fogadja őt. — Ezután Brian megjelenve társaival azokat félre vonulásra inti, s trombitaszóval kihívja Cedriket a várból: ettől a zsidónő mint haditoglályt visszaköveteli; az előhítt Rovena a vendégének vallja azt, s mikor Brian tenyegedőzik, fellép Vilfrid nyílt sisakkal, kibén Cedrik fiára ismer. Ez gátolni akarja az elragadást, de az előrohánó normanoktól mindnyájan körül fogatnak, s Brian kivonszolja Rebekkát.

A második felvonásban Rebekka toronyba zárva ábrándozik ama jelenetről, midőn Vilfridet sebesülten találta. Főleszmelve látja szörnyű helyzetét, s a nyílt erkélyről szemléli az alatta tátonzó iszonyú mélységet. A csap-ajtón börtönbe feljövő Brian kényszeríti akarja őt, hogy vele fusson, de ő utálatlalt veti meg őt, s már kész leugorni a mélységbe, midőn az érkező nagymestert hirdeti a trombitaharsogás. — A templomosok fegyverteremében Izsák leányát követeli vissza a nagymestertől. (Beaumont*) ki megtudván, hogy Rebekkát Miriam, a híres boszorkány tanítá, ezt is boszorkánynak tartja. Az elődített Brian nem védi magát a vád ellen, s a vitézek az itélőterembe mennek. Brian azután a törvényszék elé menő zsidónőnek azt sugja, hogy ismetéletet, védő párvadalt kérjen. Ő megvini akar védelmére, s őt megmenteni, vagy meghalni. Azonban visszajed, midőn a visszatérő nagymester kijelenti, hogy ő neki kell Rebekka bajnokának lenni, s ha a lánynak védője nem akad, megégettetik. — Cedrik kertében Vilfrid találkozik atyjával s ez neki Rovena közbenjárására megbocsát.

A 3dik felvonásban kész a máglya, s Rebekkát kivégeztetésre hozzák. Végre a második jelszó-ra érkezik Vilfrid, — harcra távozván Briannal azt megöli. Ekkor Rebekka szívének ömlengésiben örült vallomással kijelenti iránta rég ápoltt szenvedélyét, s midőn Vilfrid meleg részvétellel intené őt annak legyőzésére, s távozik, a lány szive megreped, s atyja karjaiban hal meg. —

*) És nem Beaumont, mint a színezédulán állt.

Ezen egész cselekvény Scott Walter regénye szerint van dolgozva. A helyzetek meglepők, a zene kellemes, sok helyen érteles, az érzelmek valódi lyrai szünetességgel vannak kifejezve. Az előadásban leginkább kitűntek Mochohaky k. a. (Rebeka) és Joob ur (Vilfrid); előbbi többszörös tapsot nyert, a játék közben, s végével hivatott is. Izsákot intjük, hogy máskor közelebb álljon haldokló leányához, nehogy az, mint ez alkalommal, hanyatlásában amugy keményen földre esücsülni kénytelenítessék. A Neefe ur által festett új díszmények pompások és meglepők, — főleg a második felvonás kertje, csudaszépségű ömlökűjával; Neefe kétszer hivatott. Az utolsó felvonás holdvilágos díszítménye szinte magicsus hatása. A karok jól énekeltek, a zenekar szinte dicséretesen teljesíté kötelességét. — Sajnos, hogy a sugónak olly fontos szerepe volt. Közönség szép számmal jelent meg. — Említenül nem hagyhatjuk azon körülményt, hogy a színezédulán, miután már kétnapi hirdetéskor mindig jól volt kitéve a zeneszerző neve: Nicolai, — épen az adatás napján iratott az: Donizettinek, mi könnyen tévedésbe hozható a közönséget, hogy ezen opera, mely még Pesten sohasem adatott, ugyanaz Donizettinek a német szinpadon már adott de megbukott „Templer in Sidon” című dalművével. Szeretnők tudni, nincs-e valami kis- —, több mint tévedés a dologban? Mindenesetre nem ártana kinyomozni, annál is inkább, minthogy a délután kiadott igazító czédulából is alig láttunk egykettőt az utcák sarkain.

ellen küzdeni. Ez előtt is rejtvény vala előttem, de azóta épen megfoghatatlan, mi gúny rejtezik a „fontolva haladó” czím alatt, midőn ime a legfontosabb országos kérdéseknél a haladás elve valóban kitünik, sőt lelkem melyébe ér a fájdalom, látván hogy azok, kik a szólás- és a sajtószabadság mellett szóval buzognak, minden nyilatkozatban, mely nem az ő szavaikban van kiejtve, vagy nem azon perczen melyben ők követelik, téve, hazaárulást sejtene. Én legalább bár két uton, de az egy cél utáni törekvést látom, engedje ég hogy bármelyiknek szándéka sikerüljön hazánkra nézve; akkor én a külföld nagyságát nem fogom irigyleni. Csalhatlanságot pedig emberi agyban nem képzelek; erre tehát mind kettő kíván téve; de azért mindkettő, épen ollyformában, minőben feltűnnek, hazánk jelen állásában szükséges. Ezt megfontolva én az elharapozni kezdett epéség helyett, a lapokban, karöltött barátságos haladást ohajtok. Az említettek kivül még következő nevezetesbék tárgyalattak: F e h é r n e k levele, mely a hozzánk nem érkezett beregi levélnek kivonatát közli. Erre ő Felséghez felirat, Beregi levelének pedig a jövő közgyűlésig várása, mely ha azon időre be nem érkeznek is, annak köztudomás szerint tanácskozás alá vétele határozatott. — S á r o s levele, mint-hogy illy értelmű végzésünk szinte létezik, tudomásul vétetett. — A magyar úti levelek tárgyában már van felírás. — S z a b a k á n a k a városok sérelméről szóló irata, or.gyűlési tárgyakkal foglalkozó küldöttségre utasított. — Minthogy az óhitűeknek isteni szolgálathoz tartozó magyar könyveikért, nem a közvetlen érdeklettek szólíták fel megyénket, határozatott, hogy azok az or.sgyűlés által ebéli szándékjokról kérdezzessenek meg; 's kívánságuk esetére minden költség nagy örömmel megajátott. — A r a d n a k kereskedést tárgyzó felszólítása, 's a népnevelés, előlegesen tárgyalandóknak jelöltettek ki. — M i n d T e m e s n e k, m i n d Z a l á n a k a katonai-büntetéskérti felszólításuk felirással pártoltatott. — J ö v ő közgyűlésünk 7ber 13kán leend.

Hevesből. E g e r j u n i u s 14kén (folytatás). Ugyanazon nmg. m. k. Helyt. tanácsnak f. e. majus 17én kelt k. intézvényeiben f. e. február 18án april 11én 's 23án kelt, 's a szűkölködő adózók fölségekre a kir. kincstárból 20 ezer pengő forint előlegezést elrendelését tárgyzó, legfelsőbb helyre innen fölterjesztett 's aztán tiszti tárgyalatás végett ide áttett felírások folytában válaszoltatik, miképen ő felsége a válaszoló k. Helyt. tanács által megkérített, hogy e megyék által kikért előlegezést legkegyelmesebben elrendelni méltóztassék; egyszersmind oda is utasítottatik a megye, hogy a szűkölködő adózók részére multhatlanul szükséges természetvények megvásárlására, a fenálló felsőbb szabályos rendeletek ellenére a megyei hadipénztárból kölcsönvett tíz ezer pengő forintot azonnal visszafizetni rendelje.

Ennek folytában felolvastatott Elek Mihály számvevő úr hivatalos jelentése, mely szerint a megyében szállásoló, 's átköltöző katonaság, 's lovaik számára megkívántató természetvények vásárlására 13,955 pengő forint és 19 krnyi kivett 15,224 pengő forint 's 19 kr. öszvegből természetvényeket vásárolt; azonban az új természet előtt még vásárlandó természetvényekre a megmaradt 1268 ezüst forint 's 58³/₄ kron kívül, még 3418 váltó forint szükséges; de csak úgy, ha a katonaság az új szenát elfogadandja július elején, 's ha a helységek augustus elején életet magoktól adhatnak, kérvén felsőbb helyen az új szenának a katonaság általi elvételét, 's a drága pénzen vett természetvényeket piaci árban leendő beszámítását eszközöltetni; végső számítását pedig akkor mutatandó be, midőn a megkívántató természetvények egészen be lesznek vásárolva, 's a magtárokba szállítva. A felolvasott k. intézvényben felhívott 's e megyék részéről tett felírások eléggé kifejték azon sürgető körülményeket, melyek a szállásoló katonaságnak szükségesekkel ellátása tekintetéből szülték a hadi pénztárból kölcsönözést, 's minthogy e kölcsönnek a megyei hadipénztárba leendő visszafizetése iránti rendelkezés parancsolatik, Elek Mihály számvevő úrnak meghagyatik, hogy a megyei hadi pénztárból kölcsönvett pénzen vásárolt természetvényeket a tartozó helységekbe minél előbb a szerint, mint a kölcsönből részesültek, vesse ki, azoknak árát tőlök minél előbb szedje, 's a megyei hadipénztárba fizesse be. E szerint a hadi pénztárból elkerülhetlen szükségessülte kölcsönzés visszafizetése iránt a kellő rendelés megtéve lévén, ámbár mind ezen a hadipénztárból előlegezett tíz ezer ft., mind a kir. Kincstár által megterített pénzből kiadott

5224 fr. 17³/₄ kr. ezüstben, a számvevő úr hivatalos jelentése szerint a katonaságnak szükséges természetvények vásárlására fordítottak 1268 peng. frt. és 58³/₄ kr. híjjával, minthogy mindazáltal még a megvásárolt természetvényeken felül a katonaságnak újig kellő ellátására, a megmaradt 1268 fr. 58³/₄ kron felül még 3418 váltó forint léssen szükséges és pedig csupán azon föltét alatt, ha a lovas katonaság július elején az új szenát elfogadandja; ennél fogva a különben is már több éven át készpénzen vásárolt természetvények árával igen terhelt adózó népet többé újabb vásárlásokkal terhelni nem lehetvén, az e részben fenálló felsőbb rendeletek értelmében, 's a mostani rendkívül nyomasztó szükség tekintetéből elhatározatott, hogy jövő július hónap elején a lovas katonaság új szenával láttassék el, a nmg. m. k. Helyt. tanács pedig alázatos tisztelettel meg fog kérni, hogy a maga útján a katonaságot az új szenának július elején leendő elfogadására utasítsa, valamint ezen végzéstől az illető lovas ezredeknek ezredesei is másod alispán úr által előlegesen tudósítatni fognak. Egyébiránt: a megyei KK. és RR. fontolva vevén azt, hogy a megyei adózó nép már több év óta drága pénzen vett természetvényekkel vala kénytelen a katonaságot ellátni, melyek ugyanazon adózó népek tömérék kárával csak regulamentális áron számítottak be, 's most is e szerint történik az ellátás, és ebből azt is látják, hogy az adózó nép nem csak adóbeli tartozását, de még folyó adóját sem lesz képes lefizetni, sőt e tehetlenség előre láthatlan időkre fog növekedni, ezen aggasztó körülménynek némi enyhítésül pedig csupán az szolgálhatna, ha a most készpénzben vásárolt természetvények a kir. kincstár által nem regulamentális, hanem piaci árban számíthatni: ennélfogva a nmg. Helyt. tanács alázatos tisztelettel az iránt is megkéretik, hogy adózó népünknek az adó, és közterhek további viselhetésére állandó fenmaradása tekintetéből, a készpénzen vett természetvényeknek nem regulamentális, hanem piaci, vagy is szerzesbéli áron leendő felszámítását annál is inkább sikeresen eszközölni méltóztassék, mivel különben a rendkívül inséges évek hosszabb sorának súlya alatt roskadozó nép egészen le fogván nyomatni, felüldülhetése legkisebb reménységir sem mutatkozik. — Végre minthogy a felolvasott számvevő hivatalos jelentésből az is kitünik, hogy a szükséges ellátásra megkívántató természetvények vásárlására, a fenmaradt 1268 p. fr. 58³/₄ kron túl, még legalább 3418 váltó frt kell, ámbár a nmg. Helyt. tanácsnak felolvasott k. intézvénye folytában némi remény lehet a kért 20 ezer forint kölcsönnek megnyezéséhez, azonban a kir. Kincstártól; megérkezésének idejére nézve igen bizonytalan lévén, ettől a katonaságnak pillanatig sem halasztható szükségessékkeli ellátását felfüggeszteni nem lehet; miután valamint mindig a közjó előmozdításában buzgólkodó, úgy ez úttal is a szegény adózó nép terhein emberbarátiilag enyhíteni törekvő 's nemes érzést tanúsító fő tisz. maklári plebános, és főesperes Pálma Pál úr a megyei adózók javára 100 vftot e gyűlés színe előtt jelentő számvevő úrnak készpénzben átadott, mit a megyei RR. az adózó nép nevében méltányló köszönettel vettek; — elnök első alispán úr meghatalmaztatott: hogy a fenemlített természetvény-híjnyok megszerzésére még szükséges 3000 v. frton felül menő öszveget vegyen kölcsön, és jelentő számvevő úrnak a kitétt célra adja át számvevő úrnak pedig meghagyatott, hogy az egész vásárlásról, úgy a természetvényeknek hovaforításáról is számadást mutassa be. — Egyébiránt a legfelsőbb helyen ígért, és teljes reménnyel várt 20 ezer pft megérkezése esetére rendelkezett, hogy abból a hadi pénztárból kölcsön vett tíz ezer pengő forint a hadi pénztárnak fizetessék vissza; az azontúl felmaradandó somma készpénz pedig az ez iránt kelt ebéli közgyűlés végzése szerint kezeltesék melyre nézve e végzés, valamint első alispán, úgy főpénztárnok, számvevő 's az említett küldöttség elnökeinek is kiadatik.

Biharnál. N. V. á r a d, j u n i u s 20án 1842.

Egek! mi or szeléd el a vihar?
Mikor leend békölön azép Bihar?

Junius 13kán kezdett közgyűlésünkről, szivemből ohajtnék, kibékült keblek nyugalmas értekezéseik cseréin átkeletkezett közdolgoz rendes folyamát tárgyzótt végzésekről, igenen röviden tudósíthatni a közönséget. De nem adaték Biharnak ez ohajtott szerencse. Midőn termékeny völgyeit 's partjait dúló árvizek pusztítják, 's mivel hegyeit 's határait már is itt amott jég csapkodja, akkor a mondhatni szép

lelki tehetséggel megáldott férfiak, különösen ifjak egy része, a természetboszús művelete veszteljességéből nem okoskodva, ön keblök indulata átkos kitérési káros következtével vak elbizottsággal rohanna, elragadtatás orkán szárnyain meglépett pályáját. Békét hirdető áltanszülte okoskodásit szóvirágokkal kellemesítő szája; tette elkeserülést, nyugalomdulást gerjeszt. A nap hőseinek sértette képzelt becsületjökért, kitönőleg öszszesövetkezést áruzó féktelenséggel tájékozzák a bosszút, midőn ellenvéleményű honosikat, köz és külön helyeken, minden tehetségökben álló méltatlansággal és gúnynyal keserítik. És a képzelt becsület- sérelem mellett férfias komolysággal, polgári erényesendes érzelmivel törvényes módon emeltetik-ő szó? nem; a néhány egyén tudtán volt, és becsületsértésre elmagyarozott tett, kedves alkalmul vonatott elő a leghallatlanabb kifejezésekkel közhelyen botrányt okozott valódi becsület-, és pedig előljároi becsület-sértés szórására. Im az eset vázlat: Mult évi martius vagy april hónapjában nvradi nemes Sillye Ferencz megbukott kereskedő neje, maga is a csüdületi perben álló, a választmány útján férje ellen több igen fontos feladást tesz; többek közt: hogy az öszveírás elől több holmit elrejtett; pinczét tört fel; alkulesokat készített; éjenkint álarozosokkal gyanusan szövetkezik; bankót csinál. Azon évi september 6án törvényszék elé kerül Sillye Ferencznek egy nyilatkozása, melyben magát nője feladására a még tárgyalás, annál inkább vizsgálat alá nem jöttekro nézve, menti. A törvényszék által a vád vizsgálatára kiküldött tisztviselő Sillye Ferencz hibásnak nem találta. Mi volt természetesebb, mint hogy a meg nem elégtelt panaszló nő, és így ügyvédje is több helyen, különösen az utóbbi Cassinóban is panaszolva hozák elő az esetet: mikép Sillye Ferencz legnagyobb eltitkolást kívánt, 's a választmány által a perügyelő megyei ügyvédhez beadott feladást, főjegyzői kezelés alól, magának megtudta szerezni, mielőtt a vizsgálati rendeletek megtétettek. Ezen beszéd, mi ismét természetes, kivált ezen szerencsétlen két pártra szakadt megye körében, közhírré terjedt. Fülébe jutván m. helyettes úrnak is, a panaszkodó nő ügyvédét magához hivatva, 's ettől értvén, hogy Sillye F. a főjegyzői irnok által jögt a vadleveléhez, főjegyző urat levél által felszólítja, hogy ezen közhírré került 's hivatali állását is illető eseményről igazoló feleletet adna. Igazolás helyett, sértett becsületeszetéből, főjegyző úr a feladó nevé kívánta közölni. A m. helyettes úr nem nyrvén kielejtő választ, a főjegyzői kiadó irnokot magához rendelvén, kérdés alá vette: mikép került legyen a többször érintett vádirat a vádoltnak kezébe? Az irnok a dolog körülményeiről tudomása szerinti előadást írásba foglalni nem akarván, járásbeli főszolgabíró úr előtt is vonakodott hit melletti vallást tenni. Mar most mikép lett ez két egész napra közgyűlési botrányos tárgy, és a napi renden lévő események keserű kínóvása, alig foghatni meg. — Alispán ur miután e megye mult közgyűlés ótai állapotjáról a jelentést elolvastatta, melyben említés tétetik, hogy a himlő meggyezerte különösen Sz. András és Posalaka helységiben uralkodott, áldozatok még is nem nagy számmal voltak, a himlőoltás szorgalommal folytatott. A barmok ragályos nyavalyáktól mentek maradtak. A szükség enyhítésére adakozott 6000 frt (nagybör részint nmpüspök ur adományá) az általános inség arányában esekély volt legyen; a t. kerületi tábla által e célra ajánlott 4000 frt kölcsönt, a visszafizetés határozatlan ideje miatt elfogadni nem lehetett. Az adószállítás a mindennapi költségek felezésére sem elegendő. A törvényszék e k folytonos ülések alatt számos polgári és büntenyítő pereket ítéltek el. A rabok száma szokottnál nagyobb lévén, küldöttség kívántatnék, az egyes börtönök alkalmazását tárgyzandó; 40 egyes börtön már készen van. Érdekes volt: a megyében szükséges magtárak létesítését illető része a jelentésnek, mely méltó pártolást nyrvén, részvétellel fogadtatott. — Ezek sebtben elolvastatván, a jelentő úr felszólal: egy érdekes tárgy adta magát elő, melyet elhallgatni nem lehet. Főjegyző úrra, azon egyénre nézve, kihez hivatali hü eljárásánál fogva, gyanu sem férhet, hivatali visszaélés adatott elő, és ez iránt a vizsgálat is megkezdett, és ez felhívott engem, ezen tárgy említésére; hogy ártatlansága kitünvén, vizsgáltassék, vagy ha hibás lakoljon. — Főjegyző úr: „Becsületesem, mely életmenél becsesb, úgy a t. KK. és RR. bizodalmanak nagy-rabecsalése köteleességemmeteszik, hogy a szenvedett méltatlanságot köztudomásra előterjesszem. A mult közgyűlés után mindjárt martius 27kén m. helyettes

úrtól
tebb
serü
nem t
illy v
tás s
győző
ez vo
hogy
feladó
nézve,
módon
megtet
irnok l
paranc
nézve
bizony
hogy ő
marada
tanusít
az ő t
h a m
általán
nélfogy
biztatta
ván azt
ben kül
csak eg
előmen
maradn
tehát a
nes ösz
lelmét
vén, be
telesség
a t. KK
Ferencz
vén, ne
mege k
sem ter
kinek r
— a cs
hette az
szilárd
ve, eze
felszólít
vet az o
Mert abb
Sillyéne
zói irász
léklete;
nus szánc
És így e
érintésre,
Azonban
ki, menny
elmém fig
adni. (F
Za
Ns. Zala
dödvén,
alisp. úr
rültek a
sőbb is a
kezett—t
sét tartal
hirdettevé
dattak, a
zekután a
kegyes int
KK. és RR
zon szomo
táblabíró u
a megyéne
doklása a
rának Ösz
fősz.bíró ur
lésből Kehl
vő megyei
említett D
kimultát, k
tett testvér
küldöttségi
Mánap aza
egypár meg
tatott volna
bíró urtól
Antal jeles
Első alispán
hogy, mivel

úrtól következő levelet vettem (felolvastattam a fentebb érintett igazolást kívánó levél); t. KK és RR! keserű érzelmek fogtak el a levélre, becsstelenséget nem tűrhettem; nem is hittem volna, hogy ellenem ily vádak kihallgatassanak, bár most a gyanúsítgatás századában élünk; — mivel tehát meg voltam győződve, hogy vétek sulya nem nyom, válaszló az volt. (A választ felolvastam; mellyben neheztelven, hogy a vád annak idejében nem terjesztett fel, a feladó nevét vele közölni kéri; a vádat, érdemre nézve, feleletre sem méltatván érdemesnek). Mi uton módon erőszakoltattam pedig a becsületemet érdeklő vád, megdöbben az azonnal felolvasandó bizonyítványból (az irnok bizonyítványa: miképen őt a m. hitves ur magához parancsolván, elébb nyájias hangon jövendő sorsára nézve ígérettel kecsesgetvén, a főjegyző úr elleni bizonyítvány-adásra kívánta bírni, azon kifejezéssel, hogy őt compromittálni nem fogja, és a dolog köztök maradand. — A bizonyítvány tartalma részrehajlást tanúsít; bizonyos azonban, hogy a m. helyettes úr az őt compromittáló irnokot nem a főjegyző úr elleni hamis bizonyítványadásra szorította, hanem, hogy általános vallomását a dolog felől tegye írásba; ennélfogva ha szép szavakkal beszélt is vele, vagy biztatta, azt igen természetesen cselekedte; mert tudván azt minden részrehajlatlan, miszerint e megyében különösen a fiataltság, ha a tulzó párt embereit csak egy pillanattal maga ellen gerjeszti, nemcsak előmenetében talál gátot, de társas összefüvetélei sem maradnak mentek kellemetlenségektől; ide célzott tehát a m. helyettes úr: biztatván az ifjút, hogy egyenes őszinte vallomást tévén, előmenetere nézve is féltelmét oszlassa). A rágalmozó fel nem fedeztetvén, becsületem érzékenyül sértve maradt; azért kötelességemnek tartom e dologban magam igazolását a t. KK és RR előtt tenni. A választmányának Sillye Ferenczet vádoló jelentésén senki praesentája nem lévén, nem tudom, miképen eszűszhatott az a csödpár tömege közé; lételet nem tudván, azt törvényszék elé sem terjeszthettem. Lehet tehát, hogy Sillyének, kinek mint csödület-alattinak, ahoz joga van, — a csödpár megtekintését engedvén, ő ott szemlélhette az ellenei vádat. — Ha főjegyző úr, kinek szilárd egyenes karaktere közönségesen el van ismerve, ezen kétséget sem szenvedő világosítást, az őt felszólító előjárónak azonnal tevén, egy irattal véget vet az olly káros hatással kitört kedvetlenségeknek. Mert abban úgy is mindenki meg van győződve, hogy Sillyének a vádirat esupán tévedésből jutott a főjegyzői írószobából kezébe, mint a csödületi per melléklete; és hogy megvesztegetés, vagy bármely gyanus szándék semmi oldalról sem munkált a dologban. És így e kibontakozás után a megye színe előtti rövid érintésre, szinte szönyegről lekerülhetett volna a tárgy. Azonban az egyszerű eset milly következtetésekre tört ki, mennyire a szörnyűködés-okozta elfogódottság közt elmém figyelemre alkalmas volt, hű rajzot igyekszem adni. (Folytatattik.)

Zalából. Zala-Egerszeg, június 24kén.

Ns. Zala vmgyének kisgyűlése f. június 20án kezdődvén, 3 napig tartott t. Kerkapoly Istv. Iső alisp. úr elnöksége alatt. Köztárgyalatás alá kerültek a megyének fenálló szokása szerint elsőbb is a főmlgu m. kir. udv. Kanczelláriától érkezett—több egyén folyamodását 's pereik leközlődését tartalmazó kegyelm. kir. parancsok, mellyek kihirdettvén, az illető sz. bíró uraknak párban kiadattak, annak idejében jelentésük bevaratik. — Ezek után a mint a nméltgu m. kir. Helyt. tanács kegyes intéző levelei olvastattak, a jelenvolt tek. KK. és RRnek köztárgyaktuli figyelmét elvoná azon szomorú hír, hogy t. Deák Antal megyei táblabíró ur, kedvelt nemzetségének diszozslopa és a megyének de még a hazának is jeles tagja haladoklása a gyűlés-teremben jelenvolt kedves sógorának Oszterhieber József tábla, és Csány Elek fősz. bíró uraknak hírül adatott, kik azonnal a gyűlésből Kehidára siettek, de utjokban Kehidáról jövö megyei főörvos ur fájdalommal jelenté tisztelve említett Deák Antalnak reggeli tizedfél órakori kimúltát, kinek halála rögtön e napon Pestre szeretett testvéröcesének Deák Ferencz országos kiküldöttségi egyik tagnak gyors postán megiratott. Másnap azaz kedden mint a gyűlés elkezdődött, 's egypár megyétől érkezett hivatalos tudósítás felolvasott volna, előadta első alispán ur a Csány László bíró urtól kapott hiteles levelet, mellyben Deák Antal jeles hazafinak halála köztudomásra jött. — Első alispán ur azonnal a gyűlésben indítványozá, hogy, mivel bold. Deák Antal Zala megyének al-

ispán főszolgabírája—első alispánja, és 3 országgyűlésen ritkaemlékeztű igen jeles követe volt, méltán megérdemli, hogy a t. KK. és RRk szomorú kötelességüket illy jeles férfi iránt el ne felejtsek; meg van a t. KK. és RR. fájdalomteljes részvételes szívbanaturról tökéletesen győződve, ha ezt indítványba nem hozta volna is, és hogy mindent a boldogult hideg tetemei pompás eltakaritása végett megtesznek. — Ezen előadás következtében elhatározták a t. RRk, hogy f. június 23án délutáni 4 órakor, melly időre Deák Ferencz táblabíró ur is elérkezendhetik, a megholtak Kehidán az utolsó tisztességet a nyugalom helyére magyar gyászdiszrahában kardosan, faklyás kísérettel olly formán megteendők, hogy a testet a boldogultnak curialis házából a tisztikar veszi föl 's teszi a sírba is, melly temetésen a megyének lovas katonái 's hajdúi is jelen lesznek. A gyűlésben elhatározott az is: hogy a KK. és RRk kedves 's felejtethetlen tagjoknak az engesztelő gyászaldozatot püspöki diszöltönyben f. évi aug. 8kán Zala-Egerszegen tartandó közgyűlés Iső napján a főgyeházban fogják megtartani, mellyre főt. Laky Károly szombathelyi kanonok és apát—és főt. Bressztyenszky Béla tihanyi apát urakat rendelte meghívni, — hogy az egyik requiemet, a másik pedig gloriosumot tartson. — A gyűlés végzése szerint június 23án délutáni 4 és 5 óra közt a boldogult hideg tetemei curialis házából egy óra-negyednyi távolságra eső nemzetségi sírba temették el. — A temetés pompás volt; főt. Svastich J. keszthelyi plebános háhófi apát vezérlő tisztelkedése mellett, tömérdek paság volt azon jelen. — A testet elsőbb is a megyei hat fősz. bíró vevén fel, ezek vitték, azután a sz. bírák, esküttek, nemesek, — jobbágyok, és a megye katonái; 2ik alispán Csillagh Lajos ur ment elől faklyával, — őt követték a megyei tisztviselők és a Karok magyar ruhákban kardosan faklyát tartva, a boldogultnak nemzetségi czimerével díszített, és a ki csak faklyát tartott, czimer is volt faklyáján. — Jelen volt e pompás temetésen gr. Batthány Károly Szentgróthral, több k. kamarás, a megyebeli majd minden földes és bírtokos ur, a városok tanácsosi, de még a megyében lakó izraelita-községek sem felejtvén el a boldogultnak igazságszeretetét, kerülteikből több tagok küldöttek, kik megjelenvén díszes gyászruhában, karukon fátvált hordozva; ezek mentek legelől, utánok mesteremberek, városok küldöttei — ezek után a nemesség, kiket követték a megyebeli bírtokos földesurak tömege — a n. kanizsai zsidóközség szomorú kötelességét mély tisztelet jeleül azzalis megmutatta, hogy Kanizsáról a Müller igazgatósága alatt létező hangáskart számos tagból állót oda rendelte. A boldogult 54ik évében járt; betegsége gyomor-göres vala, melly nyavalyájatt jogászkorában kapta Győrben, ebben szenvedett többnyire életében; még folyó június hóban Antal napját Balaton-Ederiesen testvére leányánál Nedeczky Lajos ur özvegyénél tartotta; fénjáró beteg volt, — még Szombaton is fénjáró. — Kedves öccse Deák Ferencz táblabíró ur is temetés napján délelőtti 11 órakor Pestről megérkezett; szomorúságát és szíve méltó fájdalmát le nem írhatni, — vele együtt siratják az idvezültet 3 testvére, és több rokon; de siratják szinte ns. Zala megye Karai és Rendei is. — Erdeméit a boldogultnak ők soha el nem felejtetik: mert DEÁK A. az emberek boldogságára 'Szabadság', 'Törvény', 'Haza' — e három magas nevezeteket tartá egyetlenegy eszköznek; tökéletesen híven, hogy a szabadság, vigasztaló nevezet, legfőbb jótéteménye a fő valóságnak; tudta, hogy a Törvény! tisztelet-gerjesztő, felséges nevezet, ennek rendelkezései az igazságszerető emberi szívekbe eltörülhetlen betűkkel metszvetvén, az erkölcsi rendet az emberi társaságban csak a törvény tartja fen! Példával mutatta meg, hogy a Haza! édes nevezet, 's ehez mindig hű szeretetű 3 országgyűlésén mi sem ingathatta meg szívében, mert egyenes uton járván, mindig szeméi előtt tartá, hogy a szabadon teremtett emberek törvényes igazait száradok lefolyása sem változathatja meg; minthogy az emberek azért léptek szorosan egybekapcsolt társaságokba, hogy a törvény véde alatt a hazában a nemesek és nememesek nyugalmasan élhessenek. Alispán és követkorában törvényes eljárását úgy vezette, hogy a szabadság a törvényvel kezettfogva a haza igaz szeretetével karöltve járjon; jól tudta tisztviselő korában a végre rendeltetését, hogy a szabadságnak a törvénynyeli egyeztetése által polgár-

társai boldogsága eszközöltetik, minden tehetségét arra fordította, hogy felséges koronás fejedelméhez, mint hazánk fejéhez, törvényünk és szabadságunk legfőbb őtalmazójához engedelmességét mindig megbizonyíthassa. — Jeles tetteivel, feddhetlen erényeivel, igazságszeretetével meg is nyerte, hogy ő igazságtalanság vádjába soha nem esett.* (Folyt.)

Turómezőről, Goricza jun. 13kán. A

milly szomorú eseménynek tekinthető a zágrábi mult tisztválasztás, épen olly vigasztaló 's minden magyar honfinak keblét öröme gerjesztő a turómezei nemességnek, mint testületnek e f. h. 7én Goriczán tartott közgyűlése, mellyre az ilirek részéről egy ujonan választott sz. bíró és egy más úr is megjelentek majd ott ellenzést támasztandók. A gyűlés megnyitásakor mindenekelőtt egyik hadnagy ur szólamlott fel 's azt mondá: „miután én itt olly egyént pillantok meg köztünk, ki reám 's szeretett nemes társaimra a mult zágrábi tisztválasztás alkalmakor — felejtvén a hely szentségét — fegyveres kézzel rohanván, itt köztünk helyet többé nem foglalhat; annál fogva szükségesnek találok, mielőtt szent ügyünket illető tanácskozásokhoz fognánk, ezen urat felszólítani: hagyja el teremünket. Erre a jelenvolt turómezei nemesség a mult zágrábi tisztválasztás által annyira elkeseredett kedélyenél fogva az érintett urra rohant 's ki akará őt a teremből lökni, mit azonban Jozipovich Antal a turómezei gróf, — ki általában, mind a zágrábi véres tisztválasztáskor, mind pedig a jelen gyűlésben is a legjózanabb mérsékletet 's legfőkélyű magatartást tanúsítá, — még jókor gátolni tudott, azt mondván: „reményem, hogy azon ur, kinek a történetek következtében itt köztünk többé helye nem lehet, maga is elég belátással bírand, e nemes gyűlékezett jelenlététől megkímélni.“ Erre az illetett ur a teremből kiment, de a fölhevült kedélyű nemesség most Z. család egyik tagjának képerre rohant, melly a teremben fel volt függesztve 's azt le akará a falról szakasztani 's összerombolni, mi azonban ismét szeretett grófok Jozipovich Antalnak kérésére elmaradt. — Ezek után bizonyos két nemes kinnél az ilir vörössapkák rakhelye volt, perbe idéztetni rendeltetvén, ülnöki joguk elvesztésére az elnök röviden előterjeszté mind azon sérelmet, mellyek a zágrábi tisztválasztáskor az alkotmányos nemesi szabadságon 's kivált a turómezei nemességen ejtettek, 's felszólítá a nemes gyűlékezett: vegye ezen olly igen fontos tárgyat illő méltósággal 's jőzan megfontolással vitatkozás alá. — E vitatkozás közben örvendetes vala több ízben hallani, hogy a turómezei nemesség meg akarja ugyan horvát nemzetiségét tartani, de ha már meg kellene attól válnia, inkább magyarrá lesz, mintsem „iliré.“ — A tanácskozásnak eredménye lön: küldessék Ő Felsőséghez legalázatosb fölrás, mellyben sértett alkotmányos szabadságuk helyreállításáért esedeznek e felírás másolatban küldessék egyszersmind minden megyéhez körlevelek útján, mellyekben amannak pártolása kéretik 's miután egyik ur a nemes gyűlékezett figyelmezteté, hogy a magyar törvényhatóságok az utolsó országgyűlésen hozott törvény erejénél fogva csak magyar levelezéseket fogadnak-el, közakarattal végeztették, hogy a körlevelek magyar nyelven szerkesztessenek. — 'S ezzel a gyűlésnek vége szakadt. — A gyűlés után a turómezei gróf két helyen megvendégelte a jelenvolt nemességet, 's a lakoma között azon asztalnál, hol maga a gróf helyt foglalt, megjelent egy küldöttség a más helyen lakomázott nemességtől, mellynek szónoka e minden igaz honfit örömkönyökre fakasztó szavak után: „Éljenek a mi szeretett magyar testvéreink 's adja isten, hogy a testvéri szeretet kötelekei mindig szorosabbra fűződjenek!“ teli billikomot írte. — Ez tehát rövid leírása egy eseménynek, mellyen nem lehet nem örvendnie a jó ügy barátjának 's melly új tanubizonyossága annak, mint lehet az örök gondviselés hatóságánál fogva a legszomorúbb történetnek is édes gyümölcse. Ime épen a legnagyobb elenségeskedés az ilirek részéről szolgáltatata okot az engesztelődés első lépéséhez a horvátok részéről. Fogadjuk tehát el egész magyar szívességgel a régi viszályok romjain felénk nyujtott testvéri jóbót 's felejtve a multakat, építsük fel újra az egyetértés 's testvéri szeretet szent templomát, melly ellen: nec portae inferi praevalent.“ —

* A leggyönyörűbb, legszivemelőbb emlékirat, melly egy polgár kövébe vésethetik. Szerk.

A választások iránt, előre mint bizonyost jelenthetem önöknek, hogy a kormánypart győzend. — Különben itt kevés újdonság van, egy Lajos Fülöp-ről szóló anekdotán kívül. A királynak t. i. igen szép mezei lakában Neuilly-ben igen alkalmatlan szomszédja volt. Ő a királynak, kivált a juliusi királynak, rettentő ellensége volt, — ki a haza oltárára mindennemű kinszenvedést rakott, hogy a szerencsétlen királyt boszontsa. Birtoka, mely a királyi telek tözsomszédjában feküdt, csekély részeske volt, melyre tetszett neki mindenféle döglött ebeket gyűjteni, melyeket a folyóban halászott, 's általában mind azt, mi a szaglás idegeit sértette. A király panaszkodott erről Montalivet urnak, ki a férfit tüstént meglátogatta, 's kérde: nem adná-e el földét? — Nem, válaszol a szomszéd. — Miért? — Mert inkább akarom megtartani. Hát ha jól megfizetik önnek? még sem adom. — És ha értékét hatszorosan kifizetik? — Még akkor sem. — Montalivet szomorún tért az udvarhoz: a király azonban nem akart szomszédja ellen törvény útján keresetet kezdeni, mi a legutolsó francziának is szabad tetszésétől függ. Ő Legrand urat az utak és posták igazgatóját hívta magához, 's előtte panaszt tőn kellemetlen állapotjáról. Legrand egy darabig gondolkodott; — végre egy tervet készített, mely szerint a szomszéd földjén egy országútnak kell vala vonatni, melyet a közjóért kisajátítottak. A király pedig lénytelen volt telkének egy harmadrészét szinte odaengedni.

Páris, 19. Cermenin a választókhoz irányzott röpiratában a külügyekre is vet egy két pillantást. Ő bekebarátnak nyilatkozik, 's mondja, hogy Franciaországnak már ezelőtt 12 évvel kelle kijelentenie, hogy otthon szabadságot, kívül békét ohajt, 's e szerint kelle cselekednie is. Otthon nem a legsükekeresnek mutatkozott a közigazgatási ügy, 's kéri, jobban állnak-e a dolgok a külfölddel. Elősorolva Europa, sőt egész világ jelentősb országait e kérdésre vonatkozólag, folyvást nem, nem, és nem-mel felel. Mondja azután, mikép Anglia Algír földének birtokát aláasta, hogy a francziák még meg sem hódítva, meg sem gyarmatosítva azt, már is 70,000 bajnokot, s 400 milliót vesztenek el miatta. Anglia kényszeríti Franciaországot arucikkjeinek bevitelére, a franczia elől pedig elzárkozik. Anglia bírja majd az egész világtengert, Gibraltar és Malta hódolnak neki a földközi tengeren, Syriában úrkodik, a vörös tengert bírja, Egyiptust elnyomja, 's Suez birtokában urává teendő magát a' világkereskedésnek. China elfoglalására sárog. — 's ki tudja, tán Algírera is? — Pénz minden hatalomnak alapja; pénzzel győzött a macedoi Fülöp, pénzzel nyugtatá meg Rómát Augustus, pénzzel vitta ki csatáit Napoleon, pénzzel fogadá bérbe Pitt a poroszokat 's oroszokat. Spanyolhonak nincs

pénze, Portugallia pénz-szükében Angliának hódol, Mehemed Ali pénz nélkül elboesátja hadait.

A tübingi hippophagok (löhús-evők) dicsősége egész a Charivari hasabjaiba elhatott. E lap ugyan attól tart, hogy ezen egyesület gyarapodásával majd a nemzeti őrség nem is járhatna lóháton, hanem csak szamarakon, mindazáltal kívánja terjedését azon oknál fogva, hogy a két nemzet gyomorcivilisatio tekintetében versengessen. A tübingi egyesület lóhússal szándékozik élni, számos párisi lakos pedig már is öntudatlanul azon esetben van a Palais-royal közelébeni vendéglők asztalainál; vannak ismét más vendégasztalok, hol maeskahússal szolgálnak; remélhetők, hogy illy példák nyomán szamar-, kutya- és gyík-húsevő egyesületek is fognak alakulni. Hogy pedig ezen gyomor-civilisatioi közlekedésből Németföldre haszon háruljon, a francziák mint nagylelkű nemzethez illik, szívesen adandnak három maeskát egy borjuért, 's tizenöt gyíkot egy ökörért.

Algíról írják, hogy újabban a Beni-Sala, Muzaia, Beni-Massud, Sumata, Beni Mened, Chenua, 's a Hatsutok törzsökei meghódoltak.

Don Carlos kinyilatkozatá, hogy a Maria Krisztinától állítólag hozzá intézett levél csupa koholmány.

A Presse így állítja össze az utolsó évtized választásait: 1830 óta öt általános választás volt: 1831-ben 166,585 választóra esett 125,000 szavazó, azaz, 100-ra 75; — 1834-ben 171,015 választóra 129,211 szavazó, tehát 100-ra 76; — 1837-ben 198,236 választóra 151,720 szavazó, vagyis 100-ra 77; — 1839-ben 201,271 választóra 164,762 szavazó, 100-ra 82. — Jelennem a választók számát még nem tudni; Párisban 19,483-at számítottak össze, az october 20kai kijavított lajstromok szerint.

Ugyan a Presse ben közöltetik hogy jan. 15-én az academia következő munkák szerzőit jutalmazá: Jeruzálem története, szerzője Poujoulat, 4,000 frank; A nőnem neveléséről, Lajolais kisasszony, 3,000 fr.; a keleti erkölestank fordítója, Pauthier úr; 2,500 fr.; Onésime Leroy úr Corneille és Gerson című munkájáért, 1,500 frankot kaptak. Hatra van még az erény és fordítási díjak odaítélése.

Nagybritannia. London, jun. 17. A czukorvámnak fujolag egy évre meghagyása mellett a financzminiszter leginkább azon okot hozá fel, hogy ez által olly országok, melyekben a czukor rabszolgák által műveltetik, mint Brazilia és Cuba, a rabszolgakereskedés eltörlésére fognak közvetve kényszerítettetni, mert czukoreladások mindig esőkken. Már is azon arányban fogyott meg Cubán a rabszolgák bevétele, hogy már alig harmadrészét viszik oda az előbbi években szokott számnak. A minisiteri törvényjavaslatot az alsóház 245 szóval 164 ellen elfogadta.

A német opera Londonban még sem áll ott rosszul, mint azt ezelőtt híresztelék; dús aratása ugyan nincs, — de nem is bukik meg.

London, jun. 18. Irlandban az alsó néposztályok insége már annyira ment, hogy semmi tulajdont nem tisztelnek többé, százan 's ezrenként tódulnak össze az éhezők a törvények megsértésére. Az Ennisben történt minapi jelenethez hasonló adta elő magát jun. 14-én Galway városában; seregesen jártak be az utcákat munkások, halászok, asszonyok, gyermekek, feltörék 's kifoszták mind a burgonyatárakat. A katonaság a tömeg elől visszavonult lakanyába. Dublinba az országhelytartóhoz küldöttek mentek több rendbeli segély-kérvényekkel.

Francis védelmezője Clarkson úr leginkább arra építé védelmét, hogy miután be nem bizonyúl a pisztolyának, mellyel a vádlott a királynéra lőtt, gyilkos szerrel volt töltése, Francis csak figyelmet akart gerjeszteni a lövés által, hogy így szomorú állapotját valamikép megjavítsa. De az esküttek mint már tudjuk „vétkes” mondtak ki reá, 's ő halálra ítéltetett. Az ítélet végrehajtására nézve azonban némelly lapok úgy vélekednek hogy az ügy, mikép a felségsértés régi büntetése kívánja, vesztőhelyre hurczoltatás, felakasztás, lefejezés, 's felnégyellessel együtt Londonban, hol sokféle az elvetemültség és fonakosság, nem annyira visszajesztést, mint talán az ellenkező hatást fogna szülni. A törvény szoros és betűszerinti végrehajtást azonban azon jó oldallal bírhatna, hogy az iszonyú büntetés által bebizonyították, hogy már most komolyan veszik az amollyan Oxfordféle merényeket. Francis iránt részvét sehol sem mutatkozik.

Azok közül, kik az ennis szomorú eseménykor megsebesültek, ismét két egyen meghalt, 's még több sýnylik reménytelenül. A gyilkosról vádolt rendőrségi katonákat, valahányszor a fogházból a törvényszékhez vitetnek, mindig erős kíséret fődözi, hogy megóalmazza őket a nép dühe ellen, melly mindannyiszor kegyetlen atkozódásokkal üldözi őket.

Spanyolország. A Moniteur, Madridból jun. 17-ről illy tudósítást közöl: Az új minisiterium megalkult. Rodil tábornok hadminisiter és főtanácselnök; Almodovar gróf tanácselnök, statusminisiter; Zumalacareguy, igazságügyi minisiter; Ramon Calatrava tanácsnok, pénzügyminisiter; Capaz tanácsnok, tengerészügyi minisiter; Torres Salano tanácsnok, belügyi minisiter. A kamarák jövő hétfőn (jun. 20.) ülnének ismét össze.

Rövid közlés. Franciaország déli részében igen gyakoriak az égihaborúk, Marseille közelében halászeszkjába ütött le a villám, 's 9 személy közül négyet sújtott agyon, 's épen azokat kímélte meg, kik selyem nyakkendőt viseltek. —

Szerkesztő: Szenvey József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Nigrényi Antal elleni csódpér

(Határnap Zombor augusztus 8. 9. és 10-ke 1842.)

3) 20905. 1842. Báca vármegyének jelentése szerint Nigrényi Antal bajai csizmadiamester hitelezői csődületének határ napja 1842. évi augusztus 8. 9. és 10-re tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Radulovics György tanácsnok, perügyelőül pedig Petrovits István aljegyző rendeltetvén, — ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ sz. Iván hó 7ik napján 1842. évben. 3)

Eisenberger József elleni csódpér

(Határnap Veszprém augusztus 10-ke 1842.)

3) 20909. 1842. Veszprém vármegyének jelentése szerint Eisenberger József palotai tobak hitelezői csődületének határnapja 1842. évi augusztus 10-re tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Supka Marton, perügyelőül pedig Kupritz Imre tszbl. alügyviselő rendeltetvén, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ sz. Iván hó 7ik napján 1842. évben. 3)

Denk Ferencz elleni csódpér

(Határnap Uj-Vukovár augusztus 16-ka 1842.)

3) 20934. 1842. Kébszerzte kihirdetés végett megiratik, hogy Szerém vármegye törvényszéke által illoki uradalom számtartója elhunyt Denk Ferencz tömege ellen csődület rendeltetett, 's a hitelezők megjelenésére f. é. augusztus 16. napja Uj-Vukovár mezővárosába tüzetvén ki, tömeggondnoknak Kovács Ignácz tszbl. perügyelővé pedig Szűry Lajos tszbl. aljegyző nevezetett. Költ sz. Iván hó 7ik napján 1842. évben. 3)

Laibnizer Márton elleni csódpér

(Határnap Kaposvár, augusztus 23-ka 1842.)

1) 22263. 1842. Somogy vármegye törvényszékének jelentése szerint néhai Laibnizer Márton Böhönyén lakozott izraelita hitelezői csődületének határnapja 1842. augusztus 23-ra tüzetvén ki, tömeggondnokká Vailer Mihály, perügyelővé pedig Bárány Pál hites ügyvéd rendeltetett. Költ sz. Iván hó 14ik napján 1842. évben. 3)

Gróf Pongrácz István és hitese Kállay József elleni csódpér

(Határnap Eger augusztus 1-je 1842.)

3) 22534. 1842. Heves vármegye törvényszéke jelentvén: hogy gr. Pongrácz István 's hitese született Kállay József hitelezőinek csődületére f. é. augusztus 15-ö napja határidőül tüzetvén, 's ideigleni tömeggondnokká Medetz József pesti kereskedő, perügyelővé pedig Gál János tszbl. ügyész nevezetett, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ sz. Iván hó 14ik napján 1842. évben. 3)

1) **Váltósemmisítési hirdetmény.** 4113. 1842. A kir. pesti első bíróságú Váltótörvényszék részéről Rosenfeld Leopold folyamodása következtében közhírré tétetik, miszerint ő egy 350 p. fról Böck M.F. által a folyamodó rendeltvényére Budán f. é. június 13. kibocsátott, kelet után három hónapra Budán fizetendő, 's Panczer György által elfogadott váltót elvesztett légyen, — ennek folytában a váltó birtokosa felszólítatik, hogy ezen váltó lejárát napjától u. m. folyó évi szeptemb. 13-tól számítandó 45 nap alatt magát e Váltótörvényszéknek jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog kijelentetni. — Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1842. június 23-án tartott üléséből.

Singer Alajos elleni csódpér

(Határnap Pozsony augusztus 22-ke 1842.)

1) 22261. 1842. Pozsony város tanácsának felírása szerint. Singer Alajos kereskedő zsidó hitelezőinek határnapja 1842. évi augusztus 22-re tüzetvén ki, pergondnokká Schaeztl András alügyész nevezetett. Költ szent Iván hó 14ik napján 1842. évben. 3)

Kettner Henrik elleni csódpér

(Határnap Pozsony augusztus 22-ke 1842.)

1) 22265. 1842. Pozsony város felírása szerint, vagyombukott s ellilant könyvkötő Kettner Henrik megjelensére és a felfedezőndök felfedezésére, úgy szinte hi-

telezőinek csődületére 1842. évi augusztus 22-ke tüzetvén ki határnapul, csódpér gondnokká Schaeztl András tszbl. alügyész nevezetett. Költ sz. Iván hó 14ik napján 1842. évben. 3)

1) Váltósemmisítési hirdetmény. 4142.

1842. A kir. pesti Váltótörvényszék részéről Böck M. F. folyamodása következtében közhírré tétetik, mikép ő egy 50 p. fról saját rendeltetere folyó évi april 21-ke kibocsátott, Kinerl Károly intézvényezett által elfogadott, kelet után két hónapra fizetendő váltót elvesztett, — ennek folytában a váltóbirtokosa felszólítatik, hogy a mainaptól számítandó 45 nap alatt magát ezen Váltótörvényszéknek jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog kijelentetni. Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1842. június 23. tartott üléséből. 3)

Árverési hirdetés.

3) A pesti kir. Váltótörvényszék végzése következtében f. é. július 15-ö utána következő napjain a szokott árverési órákban, a dohányutczában 374. sz. a házban 15-ö emel. különmemű házi butorok, ág- 's fehérneműk, férfiruhák 'sat. árverés útján a legtöbbet ígérőnek készfizesés mellett el fognak adatni. Költ Pesten június 24-én 1842. 3)

Biról árverési hirdetmény.

1) Ns Fehérmegyében keblezett Pázmánd helységben, M. Josephovits Katalin özvegy Kempelen Ferdinándné asszonyságnak, mint Károly fija gyamanyjának, 's t. Kempelen János urnak értékiből az 1832. : 15. t. cz. értelme szerint bírói zár alá vett 1156 darabbal álló birkanyj. 16 mázsa finom gyapju, 's 16 jármás ökör. folyó július 12-én, az idézett törvény rendeltetthez képest, árverés útján el fog adatni. — A venni kívánók ezennel illendően meghivatnak. Költ Sz. Fejérvár július 1. 1842. Vég helius Zsigmond fehérmegyei főszolgabíró, 's Nagy Károly eskütt, mint végrehajtóbírák.

Emich Gusztávnak

ujjonnan felállított könyvkereskedése magyar, német és külföldi literatura számára PESTEN, az úri- és kigyóutezák szögletén, a cs. kir. postahivatal áttalellenében.

Ezennel van szerencsém jelenteni, hogy én itt szülővárosomban egy új **KÖNYVKERESKEDÉST** állítottam föl e czím alatt:

„EMICH GUSZTÁV”

Egy tartalomdús és válogatott könyvraktár, a magyar, német, francia és angol literatura és a tudományosság minden ágából képzés teszen a kegyes megbízásoknak leggyorsabb és legjutányosabb kielégítésére, úgy akármely hírlapban, bárki által jelentett könyvek azonnal megszerezhetőségére.

Párisból rendes és egyenes szállítmányokat gyorsan (nem Lipcsen keresztül) kapván, a tén még meg nem lévő könyveket azonnal, és a párisi eredeti áron megrendelhetem, a mire főképp több évi utazásaim, és külföldön (Páris, London, Brüssel's at.) több évi tartózkodásom közben szerzett számos ismeretseim, és összeköttetésem által juthaték.

Mint született magyar, ki hazám iránt szenvedelmességgel viseltetem, fő figyelmemet s igyekezetemet a honi literaturára fordítandom, bizodalmasan reménylve, hogy t. cz. hazánfiúi számos látogatásikkal tisztelendűk meg. Pest, július 1-jén 1842.

I. Árverési hirdetmény.
A Nyitra megyében kebelzett V. Ujhely mezőváros határában fekvő s idős Ruttkay Zsigmond ur tulajdonához tartozó, szőlőből, gyümölcs-ültetvényből és szántóföldből álló. Nebánt s máskint Dolina nevű pusztá, a rajta lévő épületekkel együtt. — 183¹/₂: 15. t. cz. értelmében, 2355 fr. 19 kr. v. erejéig ns Beczko uradalom részére bíróság lezáratván, ugyan f. évi augusztus 8-ik napján, a helyszínen árverés útján el fog adatni. — Kolt V. Ujhelyen jun. 14. 1842. Pettko Zsigmond a fencimzett uradalom felügyelője, Tomka Péter nemes Nyitra megye esküdtje mint végrehajtóbirák. 3)

Csúcs-örök szivarokba vannak Irinyi J. gyusertárban ur-uteza Pyker-házban 451. szám alatt. 3)

Árverési hirdetmény.
2) A zombori királyi kincstári igazgatóság részéről a bácsi kerületbeli k. kincstári uradalomnak következő k. haszonvételei, és egyéb haszonbértárgyai 1842 évi november 1-jétől kezdve számítható egy vagy több évre haszonbérbe adani fognak. A bérleti szándékozók a nyilvános árverésre, mely ezek iránt az alább megjelölt helyeken és napokon tartatni fog, a bérbe adandó tárgyhöz arányított százólt fizetési bírápénzzel felkészülve, megjelenni ezennel hivatalosok. A Zomborban a k. kincstári igazgatóság háznál 1842. augusztus 2-án reggeli 9 órakor kezdve tartando árverésre kitértetni fognak:

I. Italmérsi jog
a) A Palánkai uradalomban: Plánva és Paragha helységben.
b) A Kulai uradalomban: Kis-Kér helységben.

c) Az apatinai uradalomban: Adrávat-róki és Kucska-és-rádában, Kerényán, és a Pusztá-Kulai csárdában, Monostorszeghen és a Profantóni csárdában, Prig: Sz. Ivánon a Gajai serméllyel, és Veprovácson.
d) A Szántóvői uradalomban: Dautova helységben.

II. Husvágási jog
a) A Palánkai uradalomban: Paragha helységben.
b) A Kulai uradalomban: Kis-Kér helységben.

c) Az apatinai uradalomban: Bezdánban és Monostorszeghen.
d) A Szántóvői uradalomban: Barskán, Csatallyán, Dautován, és Szántóván.

III. Halászati jog
a) A Palánkai uradalomban: val-menyi halászat Plánva körül.
b) A Szántóvői uradalomban: A Szántóvői határan.

IV. Vásári jövedelem
a) A Palánkai uradalomban: Az évszaki vásárok Hadsághon.
b) Az apatinai uradalomban: A heti és évszaki vásárok Apatinban 1842. decemb. 1-től fogva

a heti vásárok Bezdánban 1842-ik november 1-jétől fogva.
V. Hidvám.

Az Apatini uradalomban: Bezdánban.

VI. Mészégetési jog
a) A Palánkai uradalomban: Palánkán.
b) Az Apatini uradalomban: Apatinban

VII. A nadályfogási jog
a) Kulai uradalom egész kerületében. B. Palánkán 1842-ki au. ustus 9-ken reggeli 9 órakor a tisztartósági iroszobában.

I. Vadászati jog
A Bukini határan Maricza erdő-köve. — A Plánvai határan, és a Bogányi határerőben. — A Tovarissovai határan és a Maricza erdőben — A Parabutyi, Szilbasi, és Bulkeszi határan.

II. Urasági földek.
191¹/₂ hold Bicsinszki S. latina O-Palánkán, — 9 hold Baina-Bara O-Palánkán, — 13¹/₂ hold Német-Palánkán a plebánia kaszálónál, az e öbheni plebániai sessio, és 200 hold rétlegelő Uj-Palánkán, — 8 hold és 4 hold Bukinban, — 49¹/₂ hold Parabutyi szilvákert.

III. Pusztai földek
4¹/₂ hold marhaállás Metkovitsón, — 4 hold Kerekityen.
IV. Erdei földek.
25¹/₂ h. a Csébi határerőben.
C. Kulán 1842-iki augus 12-ikén reggeli 9 órakor a tisztartósági iroszobában.

I. Vadászati jog
O- és Uj-Szavácson, Hegyesen Szeghegyen, Feketehegyen, O- és Uj-Verbászon, O- és Kis-Keren, Kuczuran, D. sz.-Ivánon, Lalityon, és a Béla és Pettau pusztákon.

II. Urasági földek
81¹/₂ hold Kulán, — 41 hold Hegyesen, — 2¹/₂ hold Szeghegyen, 3 ures ház hely Feketehegyen, — 1¹/₂ hold epesker Uj-Verbászon, — 25¹/₂ hold Pivniczán — 3 ures ház hely O-Sóvén, — 99 hold kaszáló Pivniczán, — 7¹/₂ hold kertőföld Pivniczán

III. Pusztai földek.
A betű alatt 696¹/₂ hold — B betű alatt 708¹/₂ hold — E betű alatt 325¹/₂ hold és Ga betű alatt 36¹/₂ hold szántóföld Pettauiban.
D. Apatinban 1842-ki augusztus 16-án reggeli 9 órakor a tisztartósági iroszobában.

I. Vadászati jog
Apatinban, Bogojeván, Kernváj-n, Csónoplán, és Pusztakulán, Kupuszinán, és Doroszlón.

II. Sás- és kákavágás
Rác-Militcsen, és Prig. Sz.-Ivánon.

III. Urasági földek
9 hold szilvákert Bogojeván, — a régi plebánia-udvar Doroszlón, — 70 h. kis-Hát-Kupuszinán, — 29¹/₂ hold Monostorszeghen, — 1 hold nádskert Kupuszinán, — a Szalasiyi csardahelye O-Sztapáron.

IV. Pusztai földek
323 hold — 33¹/₂ hold — 325¹/₂ hold — 320¹/₂ hold — 315¹/₂ hold —

310¹/₂ hold 305¹/₂ hold — 894¹/₂ hold — 291¹/₂ hold — 282¹/₂ hold szántóföld Felső-Pusztá-Kulán.

V. Erdei földek.
38¹/₂ hold legelő Paprétje és 125¹/₂ hold szántóföld Bezdánban, — 111¹/₂ hold szántóföld Bogojeván, — 136³/₁₀₀ hold szántóföld Doroszlón, — 62 hold szántóföld Monostorszeghen, — 7 hold és 6 hold szántóföld Prig. Sz.-Ivánon, — 458¹/₂ h. szántóföld Szontán a Kruskovácz Gredai, Vepolyei, és Berdariesi erdőben, — 195¹/₂ hold Szontán a Szibováci és Debelláci erdőben.
E. Barskán 1842-ki augusztus 18-án reggeli 9 órakor a számtartósági iroszobában.

I. Vadászati jog
Csatallyán, Szántóván, Kolluthon, Gákován, és Krusevlyán.

II. Urasági földek
4 hold szántóföld Barskán, — 6 hold szilvákert Csatallyán, — 57 hold szántó- és kaszálóföld Béréghen, — 9 hold szilvákert Gákován, — 900¹/₂ epreskert Szántóván.

III. Erdei földek
A legelő, és a partagok a Schumar nevű Barskai erdőben, — 14 hold felsőerdő és 24¹/₂ hold alsóerdő Kolluthon.

A bérlet feltételei az árverés kezdete előtt különösen fognak kihirdettetni; megtudhatni mindazonáltal azokat előbb is mind a zombori királyi igazgatóságnál, mind pedig az illető királyi kincstári tisztviselőknél. — A földek- és italmérsi jog bérletének szükségkeikhez képest uradalmi kezi és igazságmányok is fognak pénzbeli költségek mellett általegedtetni.

— A nyilvános árverés bevégezte után újabb ajánlatok nem fogadottak — A bérleti záradékozók, kik initt ismételtenek, és a kamarai uradalmakon kívül laknak tartoznak adósságtól ment vagyonaik állapotját az illető helybeli előjárósági bizonyítványok által kimutatni, vagy elégséges biztosságot szolgáltatni a bácsi kamarai uradalomban lakozó kezeseket állítani.

Hirdetmény.
2) A magyar kir. udv. Kamara részéről közhírre tetetik, hogy f. e. július 18-án délelő O-Budán a kamarai professzusi iroszobában alulirt királyi s más haszonvételek f. e. november 1-től kezdve három évre nyilvános árverés útján haszonbérbe adatnak, u. m.

a) Az urasági vendégfogadó, Perbál koronához tartozó helységben s a mészárszék a hozzátartozó 43 hold szántófölddel.

b) Az urasági szarvazalom két köre, 5¹/₂ hold szántófölddel, s egy házikerttel szinte Perbalon.

c) Az urasági csapások a monostori határan s az endei duna-érvél, hat hold szántófölddel, és egy házikerttel.

d) Az uradalmi vendégfogadó a tófalui határan a váci révvel átellenben 13¹/₂ hold szántófölddel és 2¹/₂ h. rét-el.

e) A vis-gráditálta határban-tó ugynevezett urasági kis földek és rétek, összesen 54¹/₂ hold.

f) A kismaros duna-sziget, mely rét gyanánt használtatik.

g) O-Budán az ugynevezett régi sör-ház, hofmanböck és neumannfele házak haszonvétele.

A vállalkozni kívánók a fenn kitétt napon és helyre szükséges bántpénzzel, biztosítékkal s egyéb szabályszerinti megkivántósággal ellátva ezennel meghívottak; a szerződési feltételek a fenn említt iroszobában előbb is megtekinthetők. Kéőbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

2) Az egri fürdő, mellynek üdvös, a híres gasteini-vel leginkább hasonlítható ereje pár év alatt számos vendéget, sőt tavál már több magas rangú idegent is edesgete magához; s kivált bajokban, hol általános vagy részletes gyengeség, vérvörös vagy folyás, vagy ezekre hajlam más fürdők használtatá; májlepedő-gyulladás; hasgörvélyek megkeményülése; hasvízkór; aranyér; csizos és közszenyes bántalmak; csúny; vérfolyás; különféle üdült betegségek; küldaganatok és fekélyekben minden kivánatot kielégít; s a nemlétsági földesurasag gondoskodása s bőkezűségénél fogva legújabbban több igen czélszerű módosítások által kejlmesbbé még mint volt, tétetvén, s egyszersmind olly haszonbérlet adatván kezbe, kinek többoldali műveltsége, megelőző szolgálatskézsége, rendszeretete, s tisztaságra figyelmelvan ösmérve; mindennel s rangú betegek, de kivált nőknél annál inkább megérdemli figyelmét, minthogy legújabb kétségbe nem hozható adatoknál fogva a bórnek rendkívüli finomságot s fejszereget szerez. Kolt Egerben június 24. 1842. Dr. Nagyfejő fürdőorvos

Mucho Venczel ferfi ruhatarának helyváltoztatasa. 1) A nevezett ur-utezaban volt eddigi ruhatarát a váci-utezaban lévő (ezelőtt 7 választó czímű) most Nákó gróf házába szállította, ker-ven egyszersmind tisztelt Vevőt, hogy eddig tapasztalt bizodalomkal tovább is sz. rencésítini kegyeskedjenek Ajánlkozik mindennemű öltönyök készítésére: helybeli s ide érkező idegen urak kényelmére pedig nagymennyiségű s legdivatosb szabású kész ruhákkal van ellátva. 6)

Haszonbérleti hirdetmény.
3) A szabad kir. Temesvár város részéről ezennel közhírre tetetik: hogy követk. kir. haszonvételei u. m. 1) Cserépetés eladási joggal. 2) Bor és palinka koresmáltatási jog. 3) Bormérés a zöld vadász-czím alatt. 4) Kecske és bárány-mészárszék. 5) Cserépetési a tófalui határan a váci révvel átellenben 13¹/₂ hold szántófölddel és 2¹/₂ h. rét-el.

Hirdetmény.
3) A magyar kir. udv. Kamara részéről közhírre tetetik: hogy a marmaros kir. kamarai igazgatóságnál adjak be Bud. jun 8. 1842. 3)

Árverési hirdetmény.
3) 22708. 1842. A zagrabi Szávahid vambjöveldelmeinek f. e. majus 30-án történt nyilvános árverése a só felemelt árbeli pénztárra nézve nem levén kedvező eredményű; — ezen árverés megújítatni, és határnapul a folyó évi július 29-ik napja kituzetni rendeltetett. Miis ezennel hivatalosan köztudomásul adatik. 3)

Árverési hirdetmény.
3) Néhai k. tanácsos Majthényi Károlynak, Nógrád vármegyében Csesztvei, és Ribai, úgyszinté Hont vgyében lévő Csalomi zár alatti részvesség f. évi július 18-ikán Csesztve helységében tartandó árverés útján f. évi sz. Mihály napjától fogva több egymásután következő évre haszonbérbe adatni fognak. Majthényi Ignác zár-gondnok. 3)

Hirdetés.
3) A sz. Hajdúvárosok minden kir. haszonvételei, folyó év nov. 15-ő napjától számítható három évre árverés útján haszonbérbe fognak adatni, következő renddel: A Vámospércsi koresmák, és vambjöveldelme jul. 3-án helyben. A Hatházi minden koresmák, bolt, és vásárvám jul. 4-én helyben. A Doroghi minden királyi haszonvételek jul. 5-én Dorogon. A Nánásiak jul. 6-án helyben. A Bösörmenyiek jul. 7-ikén helyben. A Szoboszlaiak jul. 8. szinte helyben. A haszonbérleti szándékozók tehát, elegendő bántpénzzel felkészülve, ez árverésre meghívottak. 3)